

JELENTÉS
A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG
2005. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

2006

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Összeállította:

Baczur János, Baráz Csaba, dr. Barta Levente, Barta Zsolt, Becsei Ferenc, Bíró Barbara, Bodnár Mihály, Dudás György, Duska József, Ferenczy Gergely, Firmánszky Gábor, Ilonczai Zoltán, Jósvári Mária, Judik Béla, Juhász Róbert, Kovács Károly, Mező Hedvig, dr. Molnár Tibor, dr. Nagy Károly, Óvári Ilona, Pozsonyi András, Schmotzer András, Sulyok József, Szabó Szilád, Szarvas Imre, Szitta Tamás, Szuromi László, Tóth László.

Szerkesztette:

Duska József
Dudás György

Eger, 2006. január

Tartalomjegyzék

I. A BÜKKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2005. ÉVI TEVÉKENYSÉGEI	5
BEVEZETŐ.....	6
I.1. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	7
I.2. TERÜLETI ADATOK.....	9
I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek.....	9
I.2.2. Saját vagyonkezelésű területek	14
I.2.3. Természeti emlékek és értékek	16
I.3. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS	19
I.3.1. Kutatás.....	19
I.3.1. Kutatás (folytatás)	20
I.3.2. Monitorozás	24
I.4. KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG	30
I.4.1. Kezelési tervek	30
I.4.2. Élőhely fenntartás	32
I.4.3. Élőhely rehabilitáció	38
I.4.5. Saját állatállomány.....	49
I.4.6. Vadászterületek.....	50
I.4.7. NATURA 2000 területek	52
I.5. JOGI TEVÉKENYSÉG	53
I.5.1. Hatósági eljárások.....	53
I.5.2. Bíróságok.....	55
I.5.3. Büntető ügyek.....	57
I.5.4. Polgári perek	58
I.6. ŐRSZOLGÁLAT	59
I.7. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON.....	61
I.7.1. Kiadások	61
I.7.2. Bevételek.....	63
I.7.3. Vagyon	64
I.7.4. Épületek	71
I.7.5. Eszközök.....	72
I.8. BEMUTATÁS, OKTATÁS, PR	75
I.8.1. Turisztikai infrastruktúra.....	75
I.8.2. Kiadványok	87
I.8.3. Látogatottság.....	94
I.8.4. Propaganda (PR).....	96
I.8.5. Oktatás, bemutatás	98
I.9. Külföldi együttműködés	101
I.10. Nemzeti Park Tanács	104
I.11. Ellenőrzés	106
I.12. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése	107
II. FONTOSABB CÉLKITŰZÉSEK A 2006. ÉVRE	108
II.1. KEZELÉSI TERVEK, VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS	108
II.2. KUTATÁS, ALAPÁLLAPOT-FELMÉRÉS, MONITORING.....	109
II.3. ÉLŐHELY-KEZELÉS, FENNTARTÁS.....	110
II.4. ÉLŐHELY-REHABILITÁCIÓ, REKONSTRUKCIÓ.....	111

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

II.5. TERÜLETI VÉDETTSÉGTŐL FÜGGETLEN FAJVÉDELMI BEAVATKOZÁSOK.....	111
II.6. NEMZETI AGRÁR-KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMBAN VALÓ RÉSZVÉTEL.....	112
II.7. OKTATÁS, BEMUTATÁS, PR.....	113
II. 8. TERMÉSZETVÉDELMI INFORMÁCIÓS ÉS NYILVÁNTARTÁSI RENDSZEREK FENNTARTÁSA, FEJLESZTÉSE.....	115

I. A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységei

Bevezető

A 2005. év egyik kiemelkedő eseménye volt a Natura 2000 Hálózat területeinek kihirdetése. A beérkezett észrevételeket folyamatosan értékeltük és elbíráltuk, a szükséges egyeztetéseket lefolytattuk, ezzel egyidőben a helyi és regionális médiákban folytattuk a Natura 2000 Hálózat népszerűsítését. Ugyancsak jelentős esemény volt a Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítése I. ütemének kihirdetésre. E mellett több más terület védetté nyilvánítását is előkészítettük.

Társadalmi szervezetekkel együttműködve folytattuk a nem védett területeken lévő hagyományos művelésű gyümölcsösök természeti, genetikai, gazdálkodástörténeti, tájlesztetékai értékeinek felmérését, az újrahasznosítási lehetőségek szervezését.

Hegyvidéki fás élőhelyeink változatosságának védelme érdekében a Felsőtárkányi és Lillafüredi Erdészet körzeti erdőtervében való közreműködésünk eredményeként az eddigi gyakorlathoz képest jelentős erdőterületek „fenntartható” kezelését terveztük meg, a Bükki Nemzeti Park erdőterületeinek közel felén.

Élőhely-rekonstrukciós és élőhely-fenntartó programjaink elsősorban az egykori legelők, fás legelők, hegyi rétek helyreállítására irányultak kiemelten a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén. Befejeztük a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzetben végzett vizes élőhely rekonstrukció kivitelezési munkáit. Saját vagyonkezelésben lévő területeink fenntartására a Munkaügyi és Foglalkoztatáspolitikai Minisztérium által meghirdetett pályázati forrásból tudtunk természetvédelmi kezelési munkálatokra munkanélkülieket nagy számban alkalmazni.

Fajvédelmi tevékenységeink az alábbi főbb tevékenységek köré csoportosíthatók: békamentő akciók, alpesi götte szaporodóhelyeinek helyreállítása, veszélyeztetett madárfajok védelme érdekében mesterséges fészkelőhelyek kialakítása, elektromos hálózaton szigetelőpapucskok kihelyezése. Kiemelkedő jelentőségű a tűzokállomány megőrzése érdekében folytatott fajvédelmi program, amely anyagi háttérét LIFE NATURA támogatás biztosítja. A denevérek védelme érdekében a barlangi állományok védelmét látogatási korlátozásokkal, barlanglezárásokkal biztosítottuk, panellakó denevéreink védelme érdekében több száz lakóingatlanon folytattunk helyszíni bejárást.

Földtani értékeink védelme érdekében elvégeztük a szomolyai kaptárkövek akácmentesítését, folytattuk fokozottan védett barlangjaink bejárat- és járatbiztosítását, a barlanglátogatások koordinálását, valamint földtani alapszervényeink védelmét.

Lebonyolítottunk két PHARE CBC pályázatot, melynek keretében jelentős informatikai fejlesztésekre került sor, és számos kiadványt sikerült megjelentetnünk. A pályázatok jelentősen hozzájárultak határmenti szakmai kapcsolataink szorosabbá válásához. Elindítottuk "Az ipolytarnóci ősvilági Pompei turisztikai fejlesztése" című nyertes ROP 1.1 pályázat kivitelezését, melynek keretében megvalósuló beruházások egy többlépcsős térségi turisztikai fejlesztés I. ütemét képezik.

2005. szeptember 23-án átadásra került Bükki Nemzeti Park Igazgatóság felsőtárkányi „Nyugati Kapu” Oktató- és Látogatóközpontja, és a látogatóközpontban található „Karszt és élővilága” kiállítás is megnyitotta kapuit a látogatók előtt.

Két esetben tartottunk civil fórumot, melyen egyikén bemutattuk a Nemzeti Park Igazgatóság tevékenységét, a másikon a természetvédelmi erdőkezelés problémakörét jártuk körbe.

Megalakult a Nemzeti Park Tanács, mely a régió elismert természetvédelmi szakembereiből állt össze.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.1. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		<i>alapfokú</i>	<i>középfokú</i>	<i>felsőfokú</i>	<i>nyelvismeret (fő/nyelvek száma)</i>	<i>továbbképzések, 2005-ben szerzett vizsgák, diplomák</i>
dolgozók (fő)	<i>Köztisztviselő</i>	-	21	62	29	22
	<i>Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó</i>	5	10	-	1	-
	<i>Szerződéses</i>	2	1	7	5	-
Összesen		7	32	69	35	22

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Igazgatóságunkon a képzettségi szint megfelelő (felsőfokú végzettségű köztisztviselőink aránya 64 %), de ezt az arányt a feladataink mennyiségét és az elvárt feladatok minőségét tekintve tovább kell javítani. 2005 - ben újabba 3 dolgozónk szerzett felsőfokú diplomát. Betöltetlen álláshelyünk jelenleg nincs.

A 276/2005. (XII. 20.) számú, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó központi és területi államigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló Korm. rendelet ugyanakkor egy új feladatkört is megjelenít számunkra, miszerint az igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatára révén közreműködik a régészeti örökség védelmével kapcsolatos őrzési feladatok ellátásában is.

Igazgatóságunkon a nyelvismereti szint javítása fontos feladat (nyelvismerettel rendelkezők aránya 32 %), ezért dolgozóink nyelvtanulását támogatjuk. Beszélt nyelvek a következők: angol, német, orosz, spanyol.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.2. Területi adatok

I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek

Illetékességi terület (ha)	1 104 736
-----------------------------------	------------------

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	43 274	12 446	0	1 bővítés	1309
Tájvédelmi Körzet	11	111 691	18 965	5 178	1 új, 8 bővítés	17761
Természetvédelmi Terület	19	3 199	0	0	15 új, 3 bővítés	4083
Ex-lege védett földvárak	0	0	0	0	178	egyeztetés alatt
Ex-lege védett kunhalmok	0	0	0	0	118	egyeztetés alatt
Ex lege védett láp	29	2 029	0	0		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		

Összesen	60	160 193	31 411	5 178	323	23 152
-----------------	-----------	----------------	---------------	--------------	------------	---------------

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.2.1. Védett és védelemre tervezett területek - folytatás)

	Védett		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Ramsari	2	26 093	626	0	1	egyeztetés alatt
Bioszféra Rezervátum	0	0	0	0	0	0
Világörökség *	2	13 396	0	0	1	512
Európa Diploma	1	512	0	0	0	0
Különleges Madárvédelmi Terület	7	350 484	0	0	0	0
Különleges Természet-megőrzési Terület	75	101 428	0	0	0	0

* Hollókő-ófalú és táji környezete

* Tokaj történelmi borvidéke

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A védelemre tervezett területek összes kiterjedését az elkövetkező 10 évre 25 ezer ha-ban maximalizáltuk, ezért a 2004-es jelentéshez képest az alábbi lista – mind a tervezett védett területeket, mind pedig a nagyságokat illetően – jelentősen módosult. További módosulást jelent a területeknél a digitális kataszteri térképekhez igazított határok és a földkönyvi adatok összehasonlítása folytán kialakult változás.

1. Abaujkéri Aranyos-völgy TT	160 ha
2. Abaujszántói Sátor-hegy és Krakó TT	418 ha
3. Becskedi-erdő TT	111 ha
4. Borsodi Mezőség TK bővítés	1132 ha
5. Bükk Nemzeti Park bővítés	1308 ha
6. Erdőbénye - Szokolya, Óvár TT	601 ha
7. Erdőhorváti Várhegy TT	548 ha
8. Etesi Fás-legelő TT	68 ha
9. Gyöngyösi Sárhegy TT bővítés	209 ha
10. Hevesi Fűves Puszták TK bővítés, II. ütem	2533 ha
11. Hollókői TK bővítés	52 ha
12. Ipoly-menti TK	3952 ha
13. Kelet-Cserhát TK bővítés	523 ha
14. Kesznyéteni TK bővítés	55 ha
15. Kopasz-hegy és Dorgó-tető TT	57 ha
16. Long-erdő TT bővítése	104 ha
17. Maconkai-rét TT	3 ha
18. Mádi Bombolybánya TT	7 ha
19. Mádi Kakashegy TT	129 ha
20. Márkházapusztai Fás-legelő TT	286 ha
21. Mátrai TK bővítés	5237 ha
22. Mátraverebélyi Kőszirt-hegy és Meszes-tető TT	859 ha
23. Szilvásvárad Aszaló-hegy TT	188 ha
24. Tardi-legelő TT	283 ha
25. Tarnavidéki TK bővítés	467 ha
26. Tokaj-Bodrozug TK bővítés	3395 ha
27. Zempléni TK bővítés	467 ha
Összesen:	23152 ha

A területek pontos lehatárolása, kiterjedésének meghatározása térinformatikai módszerek segítségével történt digitális, georeferált kataszteri térképszelvények alapján. Az így lehatárolt területek helyrajzi számos adatbázisát a Földmérési és Távérzékelési Intézettől rendeltük meg, valamint – azon területeken, ahol a Földmérési és Távérzékelési Intézet nem tudott pontos adatokat szolgáltatni - manuálisan legyűjtéseket végeztünk. A területek kiterjedése az elkészült digitális térképek alapján lett kiszámolva. azaz 23.152 ha, amely a táblázatban is szerepel.

A 2005-ben végzett védetté nyilvánítási tevékenység összefoglalása:

Országos jelentőségű védetté nyilvánítások

- A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 9/1993.(III.9.) KTM rendelet módosítása a 15/2005.(VII.14.) KvVM rendelettel (I. ütemű bővítés). (5425 ha)
- A Tardi-legelő tervezett TT kezelési tervének javítása megtörtént a Természetvédelmi Hivatal instrukciói szerint, jelenleg a felterjesztett védetté nyilvánítási dokumentáció alapján a tárcaközi egyeztetés előkészítése van folyamatban.
- Az Abaújkéri Aranyos-völgy tervezett TT területi egyeztető tárgyalása megtörtént, külön egyeztetések folynak az ellenérdekeltekkel.
- A Márkházapusztai Fás Legelő kezelési tervének javítása és területi egyeztető tárgyalásának lefolytatása megtörtént, jelenleg is folynak területcserére vonatkozó egyeztetések
- A Hernád-menti tervezett TK kezelési tervének befejezése
- A Bükki Nemzeti Park kezelési tervének előkészítése: terepi munkálatok (erdőrészletszintű kezelési kódolás közel 20 000 ha-on), botanikai és zoológiai adatgyűjtések.
- A Zempléni Tájvédelmi Körzet bővítése kezelési tervének kiegészítéséhez terepi adatgyűjtések (biotikai adatgyűjtések, erdő- és gyepfelmérések).
- A Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet kezelési tervének aktualizálásához terepi felmérések végzése.
- A Tállyai Patócs-hegy jogharmonizációjával kapcsolatos munkák megkezdése
- A Megyerhegyi Tengersizem TT kezelési tervének jogharmonizációhoz való átdolgozása
- A Bükki Nemzeti Park Bél-kői kezelési tervének „A” fejezetének elkészítése
- A középtávon védelemre tervezett Hernád-menti Tájvédelmi Körzet „B” és „C” fejezet elkészítése
- A Mátrai TK bővítése kezelési tervéhez, valamint a Bükki Nemzeti Park törzsterületének kezelési tervéhez botanikai adatvásárlások.
- Ingatlan-nyilvántartási térképek megvásárlása és georeferálása a védett és védelemre tervezett területekre.
- A kezelési tervek elkészítéséhez szükséges eszközök megvásárlása (ArcGIS, GPS, memóriakártyák).

Beérkezett helyi védetté nyilvánítási javaslatok:

- A hatvani Kisgombosi Tölgyes helyi védetté nyilvánítása – a kezelési tervet a hatvani önkormányzat Igazgatóságunkhoz véleményezésre megküldte.
- Sajóörös-Sajószöged Sajó-ártér védelemre javasolt területének bővített térképi lehatárolása megtörtént, a védetté nyilvánítás előkészítése az érintett önkormányzatoknál folyik.
- Tiszaújváros 0209/8 hrsz.-ú ingatlan védetté nyilvánításának előkészítése folyamatban az önkormányzatnál.
- Salgótarján Pécskő utcai megkövesedett fák területének védetté nyilvánítása. Az előkészítés és a területi lehatárolás megtörtént.
- Ludas védelemre javasolt területeivel kapcsolatban helyi védettséget támogató nyilatkozatot adott Igazgatóságunk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

- Nemti helyi védetté nyilvánításához segédanyagot küldtünk a Galagonya Környezetvédelmi Egyesület képviselőjének
- Tiszadada 0224/12 hrsz.-ú terület helyi védetté nyilvánításához szakmai anyagot biztosítottunk az önkormányzat számára
- Helyi védetté nyilvánítási kérelem Tibolddaróc belterületi ingatlanról – a tulajdonossal folyik az egyeztetés.
- A Hejő és a Kulcsárvölgyi-patak védelmi javaslata különös tekintettel a haltani értékekre.
- Kisgyőr Varjas-Királyszék védetté nyilvánítási javaslata.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.2.2. Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt terület (ha)	Összkiterjedése (ha) **	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	463	4498	1416	4,30	3082	9,35
Gyep	130	22315	3233	9,80	19082	57,87
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	0	7	7	0	0	0
Gyümölcsös	0	19	19	0,05	0	0
Nádas	0	117	107	0,32	10	0,03
Halastó	0	7	7	0,02	0	0
Erdő	6	4268	4213	12,80	55,34*	0,17
Kivett	34	1742	1527	4,64	215	0,65
Összesen	637	32973	10529	31,93	22444	68,07

Megjegyzés:

* A használatba-adott területek között erdő művelési ágban szereplő, 55,34 ha területből 36,55 hektárnyi területet a nyilvántartott erdő művelési ágban, de kaszálóként adtuk használatba a bérlőknek. A művelési ág ingatlan-nyilvántartáson való átvezettetése folyamatban van.

18,79 ha a MARIANO Kft.-vel, 1995. június 29-én kötött szerződés keretében került bérbeadásra. A Dél-borsodi Állami Gazdaság felszámolója azzal a feltétellel adta állami tulajdonba és BNPI vagyonkezelésbe a 4300 hektárnyi védett területet, amennyiben azt a tanya, major ingatlanokat megvásárló MARIANO Kft. bérletébe adjuk. Így kerültek erdő művelési ágú területek is a szerződésbe.

** A földnyilvántartó programban a vásárlások csak akkor kerülnek rögzítésre, amikor a földhivatali határozatot megkapjuk, ezért a tárgyévi vásárlásból 4 ha még nem szerepel az oszlopban.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk a vagyonkezelésében lévő területek több mint felét külső segítség bevonásával kezeli. A humán és gépi kapacitások hiánya miatt a saját kezelésű területek jelentős bővülésére nincs lehetőség. Az utóbbi években beszerzésre került néhány gépsor (erőgépek, fűkaszák, szárzúzó, bálázó), amelyek üzemeltetését megbízással vagy a természetvédelmi örök bevonásával oldjuk meg. Ezek elsődleges célja az olyan területek kezelése, ahol külső együttműködőt nem találunk vagy valamilyen nehézségbe ütközik a kivitelezés. *Mindenképpen indokolt a saját kezelés megvalósítása azokon a területeken, ahol azt a természetvédelmi szempontok megkívánják.*

A területek természetvédelmi hasznosításra történő átengedése bérleti rendszer segítségével évek óta működik, a kedvező díjaknak köszönhetően a gazdák körében népszerű az együttműködés e formája. A befolyó összegek egy része visszakérül a rendszerbe, növelve ezzel az egyéb források kínálta kezelési lehetőségeket. Az agrár-környezetvédelmi program indulásával tovább nőnek lehetőségeink, mivel az állami támogatások hozzáférhetőségével vélhetően több gazda dönt a külterjes gazdálkodás mellett.

Problémaként jelentkezik, hogy nem minden településen van kereslet a termőföldek hasznosítása iránt. Az állatállomány drasztikus csökkenése miatt a természetvédelmi kezelés szempontjainak alárendelt gazdálkodást itt saját hatáskörben kell megszervezni. A nem rendszerszemléletű gépi működtetés költséghatékonysága nem túl jó, ezért főleg helyi vállalkozók segítségét vesszük igénybe.

Bükki Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében 1997. óta vannak erdőterületek. Jelenleg 4268 ha erdő van a vagyonkezelésünkben. Fakitermelést 2005-ben a Kelet-Cserhát-i erdőtümbben végeztünk annak érdekében, hogy ezen a területen is elkezdhessük az erdőszerkezet átalakítást hazai őshonos fafajú erdők kialakítására. A nevelővágások közül csak a természetvédelmi szempontból szükséges tisztítások és törzskiválasztó gyéritések kerültek sorra. Törzskiválasztó gyéritést összesen 87,8 ha-on végeztünk, míg tisztítást 41,7 ha-on, eleget téve ezzel az üzemtervben előírt erdőnevelési kötelezettségünknek. 2005-ben erdőművelési munkát összesen 179,7 ha-on kellett végeznünk, melyből 64,6ha befejezett erdősítés ápolása volt, 115,1 ha pedig folyamatban lévő erdősítés ápolása. Ebből 79,8 ha állomány alatti készülségű volt, 35,3 ha pedig mesterséges erdősítés és annak ápolása. Ez utóbbi teljes területtel erdőszerkezet átalakítás volt. A kezelésünkben lévő erdőterületeken speciális módon végezzük az erdőkezelést annak érdekében, hogy valamennyi területen kialakíthassuk a hazai őshonos fafajú, állandó erdőborítottágot biztosító erdőszerkezetet.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.2.3. Természeti emlékek és értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti Emlék - forrás	2206	183
Természeti Emlék - víznyelő*	0	0
Természeti Emlék - kunhalom	118	0
Természeti Emlék - földvár	178	0
Védett természeti érték - barlang	1081	66
Egyedi tájérték	171 (település)	2 (település)

* A víznyelők nyilvántartásba vétele még nem kezdődött el, így pontos adatokkal nem rendelkezünk

- Forrás - közhiteles nyilvántartás készítése folyamatban. Eddig 350 forrás került a számítógépes adatbázisba.
- Barlang - közhiteles nyilvántartás folyamatban
- Víznyelő - nincs felmérés (így nincs számadat), nem kezdődött el a közhiteles nyilvántartásba vétel

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

2005-ben társadalmi szervezetekkel együttműködve folytattuk a nem védett területeken lévő hagyományos művelésű gyümölcsösök természeti, genetikai, gazdálkodástörténeti, tájéztetikai értékeinek felmérését, az újrahasznosítási lehetőségek szervezését.

Folytattuk a Heves-Borsodi-dombságban, az Északi-Bükk előterében és az Upponyi-hegység nem védett részein a védett értékek felmérését. Az itt talált védett fajoknak és élőhelyeknek a védelme kizárólag állami eszközökkel nem érvényesíthető. Védelmük érdekében a sokszor évekig tartó védetté nyilvánítási eljárás mellett a helyi védettség kialakítása és természetvédelmi közalapítványok területvásárlása hozhat gyors megoldást. Ennek érdekében elő kell segíteni a helyi védett területek létrehozását és lehetőséget kell teremteni a természetvédelmi közalapítványok területvásárlására is. A térségben – a Bükk-vidék Természetvédelmi Közalapítvány, a helyi önkormányzatok és gazdálkodók segítségével - elindult Sajóvelezd határában lévő természeti értékek megőrzését szolgáló helyi védetté nyilvánítás előkészítése.

Gerinces-zoológiai értékek védelmével kapcsolatban a Natura 2000 terület-hálózat Különleges Madárvédelmi Területek (KMT) kijelölése, illetve kihirdetése volt az a keret ami a védelmi tevékenységet megalapozta. A védett és fokozottan védett gerinces fajok hálózaton kívül eső állományainak felmérése, védelme elsősorban a területen dolgozó társadalmi szervezetek által történt.

Különösen jelentősek védett hegyvidéki területeink szegélyei, melyek táplálkozó területként szolgálnak az erdős területeken költő veszélyeztetett fajoknak (például *parlagi sas*, *békászó sas*, *kígyászölyv*, *darázsölyv*, *feketególya*, *uhu*). Ilyen szempontból is fontos a Bükk-hegység peremén, a Tarnavidéken és a Sajó mentén tervezett ÉTT területek mielőbbi létrehozása, melynek érdekében igazgatóságunk több szinten tett lépéseket.

Hegyvidéki élőhelyeink változatosságának biztosítására az erdőterületek természetvédelmi szempontból megfelelő kezelése nyújthat biztosítékot. Mivel ez túlnyomórészt állami erdészeti részvénnytársaságok, magántulajdonosok és azok közösségei tulajdonában vannak, így számunkra a közvetett beavatkozás – az eljáró hatóság számára megadott természetvédelmi javaslat - eddig szakhatósági közreműködéssel jelentkezett. A Felsőtárkányi és Lillafüredi Erdészet körzeti erdőtervében való közreműködésünk eredményeként az eddigi gyakorlathoz képest jelentős erdőterületek „fenntartható” kezelését terveztük meg. Elkezdtük ugyanakkor a Bükki Nemzeti Park területének a Répáshutai és az Egri Erdészet körzeti erdőtervének előkészítését. Terveink szerint a védett erdőkben általánosan be kell vezetni a folyamatos erdőborítás melletti erdőhasználati modellt. Az erdőgazdálkodás középtávú terveinek véleményezésénél a fajmegőrzési programok által kidolgozott élőhely-védelmi javaslatokat is érvényesítjük. Ebben a ciklusban a *parlagi sas* védelmi Life Nature projekt „erdősült területen költő parlagi sasok fészkelőhely-védelmi javaslata” c. részben elkészült anyag érvényesítése történt (ill. történik meg) a körzeti erdőtervben, illetve az éves fahasználati tervek véleményezése során.

A hegyvidéken (nem védett területen) költő parlagi sasok (és más veszélyeztetett fajok) élőhelyvédelmével, a szaporodási időszak zavartalanságának biztosításával kapcsolatosan az adott probléma észlelésétől a jogszerű természetvédelmi határozat kiadásáig szükséges időtényező megnövekedett. Ebben a tekintetben a Natura 2000 területek majdani „kezelési tervei” és támogatási rendszerei jelenthetnek távlati megoldást. Idén egy ízben kompenzáció kifizetésére került sor az Északkerdő RT. területén költő parlagi sas védelme érdekében elrendelt korlátozásokkal összefüggésben.

Erdőlakó védett és fokozottan védett denevérfajaink élőhely-védelmével kapcsolatosan több jogérvényesítési konfliktusunk volt, melyek részben még folyamatban vannak. Az erdei életközösség diverzitásának hosszú távú, biztonságos megőrzése csak a fent említett gazdálkodási modell általános bevezetésétől várható.

Erdős területeinket kiemelten érintő, „Az emlős nagyragadozók hosszútávú védelmének megalapozása Magyarországon”, LIFE00NAT/H/7162 projekt eddigi eredményei is megerősítették

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

azt a feltételezést, hogy a csúcsragadozók tartós megtelepedését lehetetlenné teszik a védett természeti területeken is folyó, a természetvédelem érdekeivel legtöbbször ellentétes gazdálkodási tevékenységek. A projekt során nyert, a nemzeti park által is hozzáférhető adatbázis mellett jelentős eredményként értékeljük az érintett különböző társadalmi csoportok, gazdálkodók, kutatók, természetvédők között kialakult információcserét, a nagyragadozókra elkészített és elfogadott fajmegőrzési tervet. A hiúz és farkas fajmegőrzési tervében leírtak és annak gyakorlati megvalósítási lehetőségei, különös tekintettel a potenciális élőhelyek megőrzésére, a nagyragadozók visszatelepülését elősegítő ökológiai folyosó rendszer kialakítására, jelenleg még nem harmonizálnak egymással. A csúcsragadozók nélküli, emberi hatásoktól jelentős mértékben sújtott erdei életközösség degradációja igazolható.

Gerinces fajok megőrzésére kijelölt területeink másik meghatározó típusai a síkvidéki agrár élőhelyeink. A gyakorlati védelmi programoknak köszönhetően egyes fajok a működési terület jelentős részén akár természetvédelmi szempontból degradálnak minősíthető agrár-területeken is előfordulnak. E területek egy részét a Natura 2000 területek Különleges Madárvédelmi Területek - területei” körébe vettük fel, de más módon is (például fajvédelmi programok kivitelezése, hatósági eszközök közvetett alkalmazása, az agrár-támogatási rendszer menedzsmentje) próbáltuk megőrizni.

Igazgatóságunk több fajmegőrzési program kidolgozásában, gyakorlati kivitelezésében is közreműködött, együttműködve más kutatóhelyekkel, társadalmi szervezetekkel.

Elvégeztük az Igazgatóságunkhoz tartozó nyílt karszt területek listájának ellenőrzését és javítását.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.3. Kutatás és monitorozás

I.3.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	A tervezett „Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet” élő és élettelen természeti értékeinek felmérése a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek kidolgozásának elősegítése céljából	300	Sándor Judit	Részletesen I. 3.1 alatt	Finanszírozás: KAC közcélú „H” keret (K-36-00-00002) (2004. évről áthúzódó finanszírozással.)
2.	Barlangok természetvédelmi állapotfelvétele, járatok felszín alatti meghatározása	7900*	Ferenczy Gergely	Részletesen I. 3.1. alatt	Finanszírozás: saját költségvetés; közhiteles nyilvántartások készítése
3.	Források kataszterezése	3006**	Gasztonyi Éva, Szórmók Bt., Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület, Majoros Zsuzsanna,	Részletesen I. 3. 1. alatt	Finanszírozás: saját költségvetés; közhiteles nyilvántartások készítése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.3.1. Kutatás (folytatás)

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
4.	Egyedi tájérték kataszterek készítése	0	Komjáti Zsuzsanna	Részletesen I. 3. 1. alatt	Főiskolás végezte nyári gyakorlata idején.
5.	Határmenti területek botanikai és zoológiai kutatása Phare CBC program keretében (Ipoly-völgy, Hangony-völgy, Milic csoport, Bodrogkoz)	8 446	Sorbus Bt.	Feltárta a célterületek természeti értékeit, alapadatokat szolgáltatott a természetvédelmi tevékenységek tervezése számára (területenként változó mélységben élőhely és vegetációtérkép, védett növényfajok állományának felmérése, gerinctelen (lepkefauna, bogárfauna, csigafauna, vízi gerinctelen fauna kutatása) és gerinces (kétéltű, hüllő, madár, kisemlősfauna) fauna felmérése, védett fajok állományainak ponttérképezése.	Védettséget megalapozó kutatás az Ipoly-völgy TK esetében, eddig hiányzó alapadatok beszerzése, új adatok a Zempléni Tájvédelmi Körzet kezelési tervéhez.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kutatási feladatai részben a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében, részben pedig saját munkatársaink kutatási feladataikként, illetve a kezelési tervek készítését és a védetté nyilvánításokat megalapozó kutatásokként jelennek meg. Kiemelten fontos feladat lenne a NATURA 2000-es területek, valamint a fokozottan védett, továbbá a veszélyeztetett gerinctelen állatfajok faunisztikai kutatása. Az utóbbi időszakban egyre több előfordulását fedezzük fel fokozottan védett fajoknak, nem védett területeken is.

Folyamatosan zajlanak a *védetté nyilvánításokat*, illetve a *kezelési terveket* megalapozó kutatások a védett és a védelemre tervezett területeken. A tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek kidolgozásának előkészítése céljából zajlott. A védelemre tervezett terület a Hernád teljes magyarországi szakaszát, annak hullámterét, illetve magaspartjait foglalja magába. Mivel a védetté nyilvánítás célja az élővilág védelmén túl a folyó viszonylag természetes fejlődési folyamatainak megőrzése, a szokásosnál jóval bővebb és részletesebb geológiai, geomorfológiai, talajtani vizsgálatok készültek.

A tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése szintén a védetté nyilvánítás és a kezelési tervek elkészítése céljából zajlik. A védelemre tervezett *terület* a Hernád teljes magyarországi szakaszát, annak hullámterét, illetve magas partjait foglalja magába. Lezárult a tervezett *Hernád Zöld Folyosó Tájvédelmi Körzet* élő és élettelen természeti értékeinek felmérése. A védetté nyilvánítás és a kezelési terv kidolgozásának előkészítése céljából zajlott felmérések és kutatások anyagait felhasználva elkészítettük a kezelési tervet megalapozó „A” fejezetet.

A közhiteles barlangnyilvántartás létrehozására 2004-2005-ben 7 millió Ft elkülönített keret állt rendelkezésünkre. Az összeg nagyjából (4,003 millió Ft, 3500 hosszúságú barlangjárt) barlangok felszín alatti kiterjedésének meghatározására került felhasználásra. Ezen belül az új barlangtérképek elkészítése mellett sor került egyes barlangok korábbi térképeinek adatkiegészítésére (Kő-lyuk-, Hillebrand Jenő-barlang).

Folytattuk a barlangkatasztrozési, valamint adatfelvételezési munkáinkat. Ennek során a Bükk-hegységben 70 barlang bejáratának geokoordinátáit koordinátáit határoztattuk meg, valamint 28 barlang esetében a közhiteles nyilvántartáshoz szükséges teljes adatfelvételezést végeztettük el (bejáratkoordináta meghatározása, fotódokumentáció, adatlap kitöltése, szükség esetén térképezés). A közhiteles nyilvántartásba vétel lehetővé tétele érdekében a fokozottan védett Nézsai-víznyelőbarlang végleges bejáratbiztosítást kapott, melynek célja a barlangi munkavégzés alapfeltételének megteremtése volt.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Tétel	Összeg
Hajnóczy-barlang 950 m hosszú szakaszáról térképkészítés	1 235 000 Ft
Viktória-barlang 720 méter hosszú szakaszáról térképkészítés	936 000 Ft
Nézsai-víznyelőbarlang bejárat biztosítása	570 000 Ft
István-lápai-barlang 200 m hosszú szakaszáról térképkészítés	260 000 Ft
Tatár-árki-barlang felmérése 130 méter hosszban	104 000 Ft
Kő-lyuk felmérése 484 méter hosszban, hosszmetset elkészítése + keresztshelvény	258 133 Ft
Szeleta-zsomboly 500 méter hosszú szakaszáról térképkészítés	650 000 Ft
Szent István-barlang hiányzó szakaszainak felmérése, rajzolósa	294 000 Ft
Hillebrand Jenő-barlang felmérése 140 méter hosszban, hosszmetset elkészítése + keresztshelvény	74 000 Ft
70 barlang GPS mérése	525 000 Ft
Szivárvány-barlang 200 méter hosszú szakaszáról térképkészítés	160 000 Ft
Odor-vári-barlang 40 méter felmérése	32 000 Ft
Adatfeldolgozás	640 000 Ft
28 barlang teljes feldolgozása	420 000 Ft
Adatfeldolgozás	400 000 Ft
Anna-barlang és a Szent István-barlang adatainak kiértékelő feldolgozása	300 000 Ft
Számítógép vásárlás	127 000 Ft
Összesen	6 985 133 Ft

Források közhiteles nyilvántartásba vétele érdekében több területen párhuzamosan folytattuk felméréseinket (*Heves-Borsodi dombság, Bükk és térsége*). Mintegy 183 forrás helyszíni felvétele történt meg, illetve a helyszíni felvétel alapján kitöltöttük az adatlapokat, és a források bemért koordinátáit digitális térképen rögzítettük. A számítógépes nyilvántartó rendszerben 350 db forrás rögzítését (digitális fotókkal, térképpel) végeztük el.

Kunhalmok közhiteles nyilvántartásának során az eddig felmért kunhalmok anyagait felülvizsgáltuk, az észlelt pontatlanságokat, hiányokat javítottuk.

Földvárak közhiteles nyilvántartása keretében az eddig felmért kunhalmok anyagait felülvizsgáltuk, az észlelt pontatlanságokat, hiányokat javítottuk.

Egyedi tájértékek kataszterezése. 2005-ben két település (Gyöngyöshalász és Atkár) egyedi tájértékeit vettük fel. A felvételt nyári gyakorlatos főiskolai hallgató készítette el. Kialakítottunk

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

egy ACCESS-re épülő adatbázist, amiben elkezdtek rögzíteni az egyedi tájértékek ez idáig felvett adatlapjait.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.3.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
1.	<i>Salgóhánya (O5x5_042) kvadrát élőhelyterképezése</i>	450	Pozsonyi András (BNPI)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
2.	<i>Hejce-Fony (O5x5_023) kvadrát élőhelyterképezése</i>	540	Dr. Vojtkó András (EKTF)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
3.	<i>Borsodi Mezőség (T5x5_063) kvadrát élőhelyterképezése</i>	440	Molnár V. Attila (DE)	Az 5x5 km-es kvadrát élőhelyeinek besorolása (Á-NÉR kategóriarendszer), jellemzése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: élőhely-tipizálás, élőhelyek változásának nyomon követése.
4.	<i>Tarajos pajzsika (Dryopteris cristata) monitorozása a Bükk hegységben</i>	30	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
5.	<i>Karcsú sisakvirág (Aconitum variegatum ssp. gracile) monitorozása a Bükk hegységben</i>	40	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
6.	<i>Törpe mandula (Amygdalus nana) monitorozása a Bükk hegységben</i>	40	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
7.	<i>Gyapjas őszirózsa (Aster oleifolius) monitorozása a Zempléni-hegységben</i>	50	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
8.	<i>Gyapjas csüdfű (Astragalus dasyanthus)</i> monitorozása a Zempléni-hegységben	50	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
9.	<i>Tátorján (Crambe tataria)</i> monitorozása	50	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
10.	<i>Henye boroszlán (Daphne cneorum)</i> monitorozása a Bükk hegységben	40	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
11.	<i>Északi sárkányfű (Dracocephalum ruyschiana)</i> monitorozása a Bükk hegységben	30	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
12.	<i>Kereklevelű harmatfű (Drosera rotundifolia)</i> monitorozása	30	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
13.	<i>Hüvelyes gyapjúsás (Eriophorum vaginatum)</i> monitorozása	30	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
14.	<i>Kakasmandinkó (Erythronium dens-canis)</i> monitorozása a Bükk hegységben	30	Pongrácz Ádám (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
15.	<i>Kockásliliom (Fritillaria meleagris)</i> monitorozása a Bükk hegységben	30	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
16.	<i>Magyar nőszirm (Iris aphylla ssp. hungarica)</i> monitorozása a Zempléni-hegységben	50	Pelles Gábor, Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
17.	<i>Iszapfű (Lindernia procumbens)</i> monitorozása a Hevesi-síkon	40	Schmotzer András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése
18.	<i>Fekete lonc (Lonicera nigra)</i> monitorozása a Zempléni-hegységben	50	Dr. Vojtkó András (EKTF)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
19.	<i>Pókbangó (Ophris sphegodes)</i> monitorozása a Bükk hegységben	30	Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
20.	<i>Fehérmájvirág (Parnassia palustris)</i> monitorozása a Bükk és Zempléni-hegységben	50	Pelles Gábor, Pozsonyi András, Sulyok József (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
21.	<i>Leánykökörcsin (Pulsatilla grandis)</i> monitorozása a Bükk hegységben	50	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
22.	Országos Ürgemonitorozó Akció	50	Pongrácz Ádám, Pozsonyi András (BNPI)	A faj populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
23.	Invázió növényfajok monitorozása <i>Salgóháza (O5x5_042)</i> kvadrátban	40	Pozsonyi András (BNPI)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
24.	Invázió növényfajok monitorozása <i>Hejce-Fony (O5x5_023)</i> kvadrátban	40	Dr. Vojtkó András (EKF)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.
25.	Invázió növényfajok monitorozása <i>Borsodi Mezőség (T5x5_063)</i> kvadrátban	40	Molnár V. Attila (DE)	A növényfaj populációjának állománybecslése	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: faj populációinak állománybecslése.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
26.	<i>Magyar nyúlfarkfüves sziklagyep (Seslerietum heuflerianae-hungaricae)</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	60	Molnár V. Attila (DE)	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
27.	<i>Nyílt szilikát-sziklagyep (Minuartio-Festucetum)</i> társulás monitorozása a Bükk és Zempléni-hegységben	120	Molnár V. Attila (DE)	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
28.	<i>Szórőfügyep (Festuco ovinae-Nardetum)</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	60	Dr. Vojtkó András (EKF)	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
29.	<i>Szálkaperjés irtásrét (Polygalo-Brachypodietum)</i> társulás monitorozása a Bükk hegységben	60	Dr. Vojtkó András (EKF)	A társulás fajkompozíció-vizsgálata 50 db 1x1 méteres kvadrátban (cönológiai felvételezés)	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: fajkompozíció-vizsgálat.
30.	<i>Egyenesszárnyúak</i> monitorozása a Bükk és Zempléni-hegységben	240	Nagy Antal (Debreceni Egyetem)	Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: Egyenesszárnyú közösségek fajkompozíció-vizsgálata
31.	<i>Hüllők</i> monitorozása a Bükk hegységben	100	Üröm Természetvédelmi Egyesület	A fajok populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése
32.	<i>Kétéltűek és hüllők</i> monitorozása a Heves-Borsodi-síkságon	200	Üröm Természetvédelmi Egyesület	A fajok populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.3.2. Monitorozás - folytatás)

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A monitorozást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzések
33.	<i>Denevérek</i> monitorozása a Bükk Nemzeti Park működési területén	600	Bihari Zoltán, Gombkötő Péter, Bükk Emlőstani Kutatócsoport Egyesület	A fajok populációjának állománybecslése a kijelölt mintaterületeken	Finanszírozás: saját költségvetés; projekt célja: a fajok populációinak állománybecslése
34.	<i>Nappali lepkék: NBmR: Országos Nappali Lepke Monitorozási Program</i>	2600	Ilonczai Zoltán témafelelős 6 szervezet/cég megbízás alapján végzi a feladatot	6 nedves élőhelyen élő, veszélyeztetett célfaj országos elterjedésének térképezése és 20 reprezentatív populáció kvantitatív vizsgálata	Finanszírozás: KvVM-Természetvédelmi Hivatal (NBmR program pénzkeret)
35.	Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitorozását	1000	Üröm Egyesület, Szent-István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet	Az eredmények alapján mérhető lesz a bevezetett programcsomagok természetvédelmi hatékonysága. A 2003-2004. években a vizsgálati módszerek gyakorlati használhatóságát és finomítását végeztük.	Finanszírozás: KvVM-Természetvédelmi Hivatal
36.	<i>Farkas (Canis lupus), hiúz (Lynx lynx)</i> monitorozása a BNPI működési területén		Szent-István Egyetem	A faj populációjának állománybecslése kijelölt útvonalok	

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) szakmai irányítását a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatalban működő Irányító Központ végzi. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság alkalmazásában álló koordinátor a kidolgozott protokollnak megfelelően készít tervet és végzi el – illetve megbízott kutatókkal végezteti - a feladatokat. A 2005. évben az alábbi feladatokat végeztük el: 3 db 5x5 km-es kvadrát élőhelytérképezése (*Salgóhánya, Hejce-Fony, Borsodi Mezőség*), illetve ezen élőhelytérképek digitalizálása, 18 védett növényfaj monitorozása, invazív növényfajok monitorozása az élőhelytérképezési kvadrátokban, gerinctelen (*egyenesszárnyúak*) és gerinces állatfajok (*ürge, kétéltűek, hiüllők, denevérek*), valamint 4 növénytársulás monitorozása.

2005-ben is folytattuk a *Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitorozását*. A monitoring vizsgálatok alapvető célja a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek működésének természetvédelmi szempontú értékelése. Miután a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek kialakításának természetvédelmi - szakmai szempontja az itt élő tűzokállomány fennmaradásának biztosítása, élőhelyének kedvezőbbé tétele, ennek megfelelően a vizsgálatok jelentős hányada a tűzokállomány változására, élőhely-használatára és az élőhelyet jellemző főbb biotikai paraméterek vizsgálatára irányult. Mivel az Érzékeny Természeti Területek előíráscsomagjai szántók esetében a természetű növénykultúrák körét, a természetstechnológiákat, illetve a növényvédőszer felhasználást szabályozzák, a vizsgálatoknak ezen szabályozók természetvédelmi hatásait kell detektálniuk kell.

A fentiek alapján a Hevesi-sík Érzékeny Természeti Területek természetvédelmi szempontú monitoring vizsgálata az alábbi főbb komponensek köré csoportosítható:

Táblaszintű transzekt felmérések, ezen belül:

- *Botanikai vizsgálatok*
- *Gerinctelen zoológiai felmérések*

Élőhelykomplexekben végzett madártani kutatások

A tűzok állományra vonatkozó vizsgálatok, ezen belül:

- *Az állomány változásának nyomon követése*
- *Az állomány élőhely használatának vizsgálata*

Élőhely szerkezetre vonatkozó vizsgálatok

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.4. Kezelési tevékenység

I.4.1. Kezelési tervek

No.	A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció	Részletes természetvédelmi kezelési terv	"C" fejezet, jogszabály melléklete)
1.	Zempléni Tájvédelmi Körzet	26496	elkészült	elkészült	elkészült
2.	Tarcal Pengő-dűlői kőbánya Természetvédelmi Terület	13,4	elkészült	elkészült	elkészült
3.	Hernád-menti Tájvédelmi Körzet	7461	elkészült	elkészült	elkészült
4.	Bükk Nemzeti Park Bél-kői bővítés	98	elkészült	folyamatban	folyamatban
5.	Mátrai Tájvédelmi Körzet bővítése	5174	elkészült	elkészült	elkészült
6.	Borsodi Mezőség bővítése	1165	elkészült	elkészült	elkészült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Hevesi Füves Puszták I. ütemű bővítésének kezelési tervét a tárcák is véleményezték, s ennek alapján a védetté nyilvánítás, valamint a kezelési tervet elfogadó rendelet is kihirdetésre került 2005-ben. A bővítés II. ütemének „A” fejezete elkészült

A Zempléni Tájvédelmi Körzet kezelési terve 2005 őszére elkészült, házi zsűrizése folyamatban van.

Befejeződött a Hernád-menti tervezett TK kezelési tervének az elkészítése is, azonban a védelemre tervezett területek listájáról – más területek prioritása és a hektárlimit miatt – törölni kellett.

Elkészült az Abaújkéri Aranyos-völgy TT kezelési terve, lezajlott a helyszíni egyeztető tárgyalás, a kezelési tervet szükséges javítani, aktualizálni, valamint külön egyeztetések folynak néhány hatósággal.

A Borsodi Mezőség TK bővítésének kezelési terve kész, a védelemre tervezett területek között viszont csupán a pusztai bővítés maradt, a hullámtéri bővítést kivettük.

A Bükki Nemzeti Park Bél-kői bővítésének „A” fejezete kész, a „B” és „C” fejezetek elkészítési határideje: 2006 május 31.

A Mátrai TK bővítésének kezelési terve házi ellenőrzés alatt van, a Természetvédelmi Hivatal által is elfogadott kezelési terv birtokában a védetté nyilvánítási eljárást meg kell kezdeni.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.4.2. Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükki Nemzeti Park, Lófő tisztás	5	hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
2.	Bükki Nemzeti Park, hegyi rétek kezelése: Örkő-rét, Tányéros-töbrök, Fekete sár, Zsi	15	hegyirét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
3.	Tarna-vidéki Tájegység	10	gyep	Kiemelten fajgazdag gyepterület tűzmelegelő kaszálása
4.	Tarna-vidéki Tájegység	10	Gyep	Kiemelten fajgazdag gyepterület tűzmelegelő kaszálása
5.	Nógrádi Tájegység Kozárd, Ecseg, Mátraszőlős,	14	gyep	Rétek legelők fenntartási, tisztítási munkálatai, bozótirtása, kaszálása, veszélyeztetett gerinctelen fajok megőrzése érdekében
6.	Ipoly-völgyi Tájegység Hollókői fás legelő	2	Fás legelő	Cserjeirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
7.	Ipoly-völgyi Tájegység Hollókői TK 057/10, 063 .hrsz	3	Legelő	kaszálás, bozótirtás Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
8.	Ipoly-völgyi Tájegység Hollókői TK, 057/10hrsz, 063	6	Legelő	kézi bozótirtás, kaszálás Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
9.	Ipoly-völgyi Tájegység Ipolytarnóci Ösm. TT, 051 hrsz	1	Vizes élőhely	gát, áteresz karbantartás
10.	Ipoly-völgyi Tájegység Ipolytarnóci Ösm. TT, 060/3, 048, 057/2 hrsz	6	Legelő	kézi bozótirtás, kaszálás Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
11.	Ipoly-völgyi Tájegység Ipolytarnóci Ösmaradv. TT, 060/3, 048, 057/2 hrsz	4	Legelő	szárzúzás, bozótirtás magaskórós társulások visszaszorítása
12.	Ipoly-völgyi Tájegység Hollókői fás legelő	2	Fás legelő	Cserjeirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
13.	Ipoly-völgyi Tájegység Hollókői TK 057/10, 063 .hrsz	3	Legelő	kaszálás, bozótirtás Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
14.	Ipoly-völgyi Tájegység Ipolytarnóci TT, 051hrs	3	Nádasok, vizes élőhelyek kezelése	Vizes élőhelyek fenntartása

vize

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
15.	Nyugat Bükk Tájegység Hidegkúti fás legelő	30	Fás legelő	Gépi bozótirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
16.	Nyugat Bükk Tájegység Ortás	11	Hegyi rét	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
17.	Nógrádi Tájegység Pohánka, Kozárd 082 hrsz	1	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
18.	Nógrádi Tájegység Pohánka, Kozárd 089/9 hrsz	2	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
19.	Nógrádi Tájegység Kacsás-tó, Kozárd 014/1 hrsz	4	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
20.	Nógrádi Tájegység Majorsági-hegy, Kozárd 08/11 hrsz	3	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
21.	Nógrádi Tájegység Pohánka, Kozárd, 089/a hrsz	2	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
22.	Nógrádi Tájegység Sós-rétek, Ecseg 0142/3 hrsz	2	Legelő	vizes élőhelyek partszegélyeinek tisztítása

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.2. Élőhely fenntartás - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések
23.	Nógrádi Tájegység Csúd-hegy, Sámsonháza 056 hrsz	4	Legelő	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
24.	Nógrádi Tájegység Petőfi-sétány, Salgótarján 01022/1/d hrsz	1	Legelő	kaszálás, bozótirtás magaskórós társulások visszaszorítása
25.	Nógrádi Tájegység Pogányvár, Kozárd 069/2 hrsz	6	Legelő	Cserjeirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
26.	Nógrádi Tájegység Nagy-Rednek, Mátraszőlős 099/6 hrsz	4	Legelő	Cserjeirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
27.	Nógrádi Tájegység Nagy-Rednek, Mátraszőlős 0101/a hrsz	3	Legelő	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
28.	Nógrádi Tájegység Nagy-Rednek, Mátraszőlős 0105 hrsz	1	Legelő	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
29.	Nógrádi Tájegység Brezina, Sámsonháza 042 hrsz	2	Legelő	Cserjeirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
30.	Nógrádi Tájegység Baglyas, Ecseg 054/4 hrsz	2	Legelő	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
31.	Nógrádi Tájegység Galagonyás, Ecseg 054/5 hrsz	4	Legelő	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén számos élőhely-típusban folytak kezelések. Kiemelkedő jelentőségű azonban 2005-ben is a gyepek kezelése volt. A Bükk területén a hegyi rétek 2001-ben elkezdődött kezelése (egyres helyeken rekonstrukciója) mintegy 25 éves hiányt pótol. A Bükki Nemzeti Parkon kívül a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet, valamint a Nógrádi Tájegység területén volt jelentősebb hegyi rét kezelési (fenntartás és rehabilitáció) tevékenység. A bükki rétek kezelésénél bebizonyosodik, hogy a kaszálás kizárólagossága hosszú távon nem mindenütt célravezető. Egyes, gyengébb fűhozamú réteken a kaszálásokat enyhe legeltetéssel kell kombinálni, vagy felváltani. A legeltetéses-kaszálásos kombinált élőhelykezelést 2006-tól kívánjuk kivitelezni, részben az Állami Ménesgazdaság és részben a helyi gazdák bevonásával.

A hegyi réteken kívül a cserépfalui legelőerdőben és a tardi gyepekben történt cserjeirtás, szárazzás és kaszálás. Mindkét területen elindultak a legeltetések. A cserépfalui területen 60 db magyar szürkét legeltet egy vállalkozó, míg a tardi gyepeket jelenleg birkákkal legeltetik.

Erdős természetvédelmi területen, a saját vagyionkezelésű erdők kivételével, szakhatósági eszközrendszer közvetett alkalmazásával próbáltuk a természetmegőrzési célokat elérni. A természetvédelmi szempontból kiemelten kezelt területeken túl (Natur-övezet, fokozottan védett terület, erdőrezervátum magterülete) csupán a kiemelkedő florisztikai, társulástani, vagy zoológiai értékeket hordozó területeken tudtuk a természetszerű folyamatokat biztosítani intézkedéseink által, a többi erdőrészben a gazdálkodási (vagy egyéb) célok is megjelentek a védelmi rendeltetés mellett, melyek tekintetében szabályozási mechanizmusunk térbeli és időbeni korlátokat szabott. Ezek a beavatkozások nem minősíthetők természetvédelmi kezelésnek, hiszen az ideális állapotot a természetszerű erdőstruktúra kialakítása jelentené esetlegesen természetbarát erdőhasználattal (pl. Pro Silva módszerrel). Saját tulajdonú erdőterületeinken a természetest megközelítő erdőstruktúra kialakítására, az ideális természeti állapotot jelentő autoregulációs szint elérésére törekszünk.

A fentiek értelmében próbáljuk nagy kiterjedésű erdős védett területeink természetvédelmi kezelési előírásait úgy megalkotni, hogy azok hosszú távon biztosítsák a természetmegőrzés célkitűzéseit. 2005 év végétől elkezdtük a Répáshutai és az Egri Erdészet üzemtervezésének természetvédelmi szempontú előkészítését, amelynek egyeztetésére 2006 februárjában kerül majd sor. A Felsőtárkányi és Lillafüredi Erdészet üzemtervi munkáit folyamatosan kontroláltuk és a természetvédelmi szempontrendszer – a lehetőségek mértékében – beépítettük a tervezés folyamatába. Az előző két erdészet Körzeti Erdőtervében a folyamatos erdőborítás melletti fahasználatot javasoltuk cca. az összterület 50%-án. Ezzel kapcsolatos döntés jelenleg még folyamatban van.

Időbeni korlátozásokat általában fokozottan védett madarak védelmében javasoltunk, ezeket a helyszín és a megőrzendő faj igényei alapján határoztuk meg. E tekintetben segítséget jelentett a fokozottan védett fajok élőhelyén alkalmazandó korlátozásokat tartalmazó rendelet megjelenése.

Szántó művelési águ területeinken – hasonlóan a gyepekhez – bérbeadással valósítottuk meg az elérendő célokat. E helyszíneken – elsősorban tűzokvédelmi és ragadozómadár-védelmi célból – a korábbi évben bevezetett látogatási korlátozást alkalmaztuk a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén. Az ezzel kapcsolatos 2003-2005. évi tapasztalatok kedvezőek, a korlátozás a természetmegőrzési cél mellett a terület tulajdonosai, bérlői számára is hasznosnak bizonyult. A korlátozás bevezetése előtt komoly gondot jelentett a területen megjelenő különböző gyűjtögető tevékenységek (kamilla, gomba) végzése által okozott zavarás. A korlátozás bevezetésével jogalapot teremtettünk a hatékony és jogszerű fellépésre, így a költségek zavartalanabban valósulhatnak meg. A gazdálkodók ugyanennek révén nagyobb vagyionbiztonságot élvezhetnek, így a rendszert támogatják és bevezetését elfogadták. Az hatósági jogkör átszervezésével kapcsolatos változások azonban az engedélyek beszerzését bonyolultabbá tették a gazdálkodók számára.

2005-ben a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet és a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területén folytattuk a vizes élőhely rehabilitációhoz kötődő kísérő munkálatokat. Ennek keretében a

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

rendszer ma már állandó vízborítású részeinek csatornáiban olyan kotrásokat végeztünk, amelyek veremőhelyül szolgálnak a megtelepedett halak számára, biztosítva ezzel a gémtelpek lakói számára a táplálékbázist helyben is. Ugyanezen célból lepelkotrással nyílt vízfelületet alakítottunk ki a lágyiszappal feltöltődött, növényzettel benőtt mocsarakban.

Folytattuk a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet Tiszalúc határában lévő részein a fűzbozót visszaszorítását, az ártéri kaszálórétek rehabilitálása céljából.

A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területén a 80-95%-ban tulajdonunkba került részaránytulajdonú szántókon folytattuk a területek visszagyepesítését, illetve elkezdtük beerdősítésük előkészítését. Zavaró volt, hogy a társtulajdonosok egyes táblák esetében önkényesen változtatják az általuk művelt rész helyét, tönkretéve munkánk egy részét. Ezen területek esetében a 100%-os tulajdoni arány megszerzése minél előbb kívánatos, hogy tovább tudjunk lépni az erdősítés, illetve a gyepesítés terén.

A réti széna iránti kereslet hiánya, valamint a csapadékos év miatti betakarítási nehézségek következtében a gyepkezelések során a kaszálás helyett a szárazúrást alkalmaztuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.4.3. Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Bükk Nemzeti Park, Csanyik-völgy	1,2	gyep	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással az egyetlen bükki <i>A. eumodon</i> populáció megőrzése érdekében
2.	Bükk Nemzeti Park, Lator: Vásárhelyi legelő	5	gyep	Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással kosborfajok megőrzése érdekében
4.	Bükk Nemzeti Park, Bükkszentkereszt Lófő-tisztás	11,7	hegyi rét	Szárazúzózás, kaszálás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
5.	Bükk Nemzeti Park, Tard, Bála rét	40	Legelő	szárazúzás, bozótirtás magaskórós társulások visszazorítása
6.	Bükk Nemzeti Park, Kisgyőr Vár völgy.(027/1-030	6,7	kaszálórét	szárazúzás, gyepfenntartás, cserjésedés megakadályozása
7.	Bükk Nemzeti Park, Tard Bála rét	12,7	Legelő	Kézi bozótirtás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
8.	Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzet, Tokaj-hegy	2	gyep	Fóti boglárka (<i>Plebejus sephirus</i>) fokozottan védett faj populációjának megőrzése érdekében élőhelyrekonstrukció
9.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Vándor-rét	1 ha	Hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kézi bozótirtással, gépi szárazúzással.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(1.4.3. Élőhely-rehabilitáció - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
10.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Tugár, Fallóskúti-rét	18 ha.	Hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kézi és gépi bozótirtással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés. A szürkés hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>) lepke élőhelyeinek fenntartása kézi kaszálással.
8.	Mátrai Tájegység – Gyöngyösi Sár-hegy TT, Dobóci lapos	6	Félszáraz gyep	Szárazzás, cserjésedés visszaszorítása, kaszálásra előkészítés
15.	Mátrai Tájegység – Lengyendi-galya rétje	1	Hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközössége, a fokozottan védett mocsári kardvirág (<i>Gladiolus palustris</i>) megőrzése érdekében kézi kaszálással, széna lehordással.
15.	Mátrai Tájegység – Gyöngyösi Sár-hegy TT, Gyilkos-rét	1 ha	Láprét	A szürkés hangyaboglárka (<i>Maculinea alcon</i>) lepke élőhelyeinek fenntartása kézi kaszálással.
16.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Kutyatörő-rét	1	Hegyi rét	Rét rekonstrukció, akác visszaszorítása bozótirtással
17.	Mátrai Tájvédelmi Körzet – Óvár-rét	10 ha	Hegyi rét	A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kézi bozótirtással, gépi szárazzással. A fő veszélyeztető tényező a beerdősülés.
18.	Mátrai Tájegység – Pizskési legelő	5	Hegyi rét, forráslápok	Cserjésedés megakadályozása, kézi bozótirtás
19.	Tarna-vidéki Tájegység Borsodszentgyörgy gyümölcsös	25	gyümölcsös	Kézi bozótirtás. Elcserjésedett terület kitisztítása, gépi műveletre alkalmassá tétele

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(1.4.3. Élőhely-rehabilitáció - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
20.	Tarna-vidéki Tájegység Bükkszenterzsébet Erzsébeti-Nagykő	2,2	kívett terület	kézi bozótirtás, kaszálás Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
21.	Tarna-vidéki Tájegység Borsodszentgyörgy gyümölcsös	12	gyümölcsös	Gépi nyesedéktűzés. A kézzel kivágott nyesedék felaprózása, szétterítése
22.	Zempléni Tájegység Fony Fonyi legelők, 0280, 0284, 0271, 0273, 0281,	50	Hegyi rét	Szárzúzózás, kaszálás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
23.	Zempléni Tájegység Regéc	40	Hegyi rét	Szárzúzózás, kaszálás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
24.	Zempléni Tájegység Megyaszó Tátorjános	2	Legelő	szárzúzózás, bozótirtás magaskórós társulások visszaszorítása
25.	Zempléni Tájegység Regéc Gyertyánkúti rétek	10	Hegyi rét	Szárzúzózás, kaszálás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés
26.	Zempléni Tájegység Erdőbénye Fás legelő, 0213, 0214	40	Hegyi rét	Szárzúzózás, kaszálás. A hegyi rétek fajgazdag életközösségeinek megőrzése kaszálással. A fő veszélyeztető tényező a rossz gyepszerkezet és a beerdősülés

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(1.4.3. Élőhely-rehabilitáció - folytatás)

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
27.	Nógrádi Tájegység Cseres alatt, Salgótarján 01000/f hrsz	2	Legelő	Gépi bozótirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
28.	Nógrádi Tájegység Cseres alatt, Salgótarján 01000/k hrsz	3	Legelő	Gépi bozótirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
29.	Nógrádi Tájegység Cseres alatt, Salgótarján 01000/d hrsz	2	Legelő	Gépi bozótirtás. Szukcesszió megállítása cserjeirtással, kaszálással
30.	Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet	6.000 ha	Ósi folyómedermaradványokkal tarkított puszta	A vizes élőhelyek és a füves puszta egységének helyreállítása (LIFE Environment)
31.	Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet	20	Ártéri kaszálórét	Cserjeirtás, gyepkezelés

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Élőhely-rekonstrukciós programjaink elsősorban az egykori legelők, fás legelők, hegyi rétek helyreállítására irányulnak kiemelten a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet és a Zempléni Tájvédelmi Körzet területén. Elsősorban fajmegőrzési célú élőhely rehabilitációt végeztünk a Mátrában a Lengyendi-galya rétjén az országban csak néhány helyen előforduló *mocsári kardvirág*, valamint a szintén fokozottan védett *gömböskosbor* védelme érdekében. Hasonló, de kisebb beavatkozást igényelt a gyöngyösi Sár-hegyen lévő Gyilkos-réti *szürkés hangyaboglárkák* kiemelten jelentős populációjának megőrzése érdekében.

Elsősorban fajmegőrzési célú élőhely rehabilitációt végeztünk a Csanyik-völgyi beerdősülő patakmenti nedves élőhelyeken, a Bükkben csak itt élő védett *gólyaorr boglárkalepke* védelme érdekében.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.4.4. Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1.	Alpesi gőte (<i>Triturus alpestris</i>)	van	V, Be	2005-ben az MME pályázati keretéből valósult meg a faj élőhelyvédelme. A Bükk és Mátra hegységek területén közel 20 új mesterséges szaporodóhely kialakítására került sor. Tavasszal megtörtént a meglévő élőhelyek felújítása. Elkészült a faj megközelítőleg teljes élőhely-katasztere, idei állomány-felmérése. Közreműködünk a fajmegőrzési terv kidolgozásában.
2.	Túzok (<i>Otis tarda</i>)	van	FV, NATURA 2000, CITES	Igazgatóságunk tűzok-állománya aktuálisan veszélyeztetett és folyamatosan csökken. A folyamat megállítása érdekében elláttuk a fajmegőrzési tervünkben szereplő feladatokat (repcevetés, fészekalj mentés, dűvadgyerítés támogatása, látogatási korlátozások, táplálkozó-terület téli felszabadítása, szinkronok, egyéb hatósági intézkedések). Elláttuk a faj hazai állománya érdekében íródott LIFE Nature pályázattal (LIFE 04/NAT/HU/000109) kapcsolatos adminisztratív és szakmai feladatokat, többek-között tavaszi és téli szinkronokat, predátor monitorozást, földvásárlást.-
3.	Parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	van (MME)	FV, NATURA 2000, CITES	Megtörtént a költő-állomány monitorozása, regisztrálása. A védelem érdekében a szükséges hatósági intézkedések megalapozása terén szakértő közreműködők voltunk. Az év során 20 mesterséges fészek kihelyezésre történt meg. Folyamatosan közreműködünk a faj élőhely-preferenciáját, veszélyeztető tényezők feltárását kutató LIFE Nature projektnél (LIFE202NAT/H/8627). A gyakorlati védelem az Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület- által történt. Több száz veszélyes közép feszültségű oszlop szigetelése történt meg a faj élőhelyén.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
4.	<i>Békászó sas (Aquila pomarina)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént az állomány felmérése (Bükk-hegység, Mátra-hegység, Kelet-Cserhát, Zempléni-hegység), az élőhelyek védelmét és a költségek biztonságát szolgáló hatósági intézkedések megalapozása. Néhány pár mesterséges fészkekben költött-ezek sikeresen repítettek. Fiókamentés nem történt.
5.	<i>Kígyászölyv (Circaetos gallicus)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént az állomány felmérése (Bükk-hegység, Mátra-hegység, Kelet-Cserhát, Zempléni-hegység), az élőhelyek védelmét és a költségek biztonságát szolgáló hatósági intézkedések megalapozása.
6.	<i>Kerecsensólyom (Falco cherrug)</i>	van	FV, Natura 2000, CITES	Megtörtént a költőállomány felmérése, a költségek sikerességének vizsgálata, a fiókák jelölése, táplálékmaradványok begyűjtése, aktív védelmi feladatok ellátása a teljes illetékességi területen. Kb. 30db., a parlagi sas számára is alkalmas műfészkek kihelyezése történt síkvidéki területeinken. A magasfeszültségű hálózatra 10 feletti költőláda kihelyezése, jónéhány cseréje történt meg. A feladatokat az MME Bükk HCS a BNPI közreműködésével valósította meg. A faj állományainak védelme érdekében LIFE-pályázat került a BNPI által beadásra.
7.	<i>Vándorsólyom (Falco peregrinus)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Állományfelmérés, potenciális fészkelőhelyek költségbiztonságának hatósági előkészítése, 2 tradicionális fészkelőhely rekonstrukciója történt meg.
8.	<i>Vércse-fajok (Falco tinnunculus és vespertinus)</i>	<i>Falco vespertinus</i> van	F.vesp.: FV, Natura 2000, CITES	140 db. 2,5x2,5 km-es UTM kvadrátban megtörtént az állományok felmérése. 50 db. költőláda megrendelése és idény előtt kb. 30 láda kihelyezése történt meg. Közreműködtünk a fajmegőrzési terv és a tárgyévben megnyert LIFE Nature pályázat összeállításánál.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
9.	<i>Fehérgólya (Ciconia ciconia)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Az MME közreműködésével elkészült a BNPI teljes működési területén fészkelő állomány felmérése. A fészektartó oszlopok cseréjét EMÁSZ közreműködésünkkel folyamatosan végezte, és megtörtént néhány golyákra veszélyes „haláloszlop” szigeteltetése is. Több esetben kerültek sérült egyedek beszállításra, legtöbbször a Miskolci Vadasparkba.
10.	<i>Fekete gólya (Ciconia nigra)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Állomány-felmérés, potenciális fészkek-műfészkek kontrollja, 2 új műfészkek kihelyezése történt a faj érdekében.
11.	<i>Uráli bagoly (Strix uralensis)</i>	nincs	FV, Natura 2000, CITES	Állományfelmérés, adatgyűjtés történt az illetékeségi terület potenciális élőhelyein. Kihelyeztük a raktáron levő fajspecifikus költőládáinkat. Első ízben költött sikerrel a Bükkben költőládában e faj. Összes potenciális élőhelyén kerületek ki költőládák a faj megtelepítése érdekében.
12..	<i>Szalakóta (Coracias garrulus)</i>	nincs	FV, Natura 2000	2005-ben 80 db. költőládát gyárttattunk le, melyek kihelyezése elkezdődött. Megtörtént a kint lévő költőládák kontrollja, jelölése, EOY koordináták bemérése, az adatok rögzítése. A 460 körüli ellenőrzött költőládában 225 pár fészkel (Jászsággal közös MME projekt). Egy mintaterületen a természetes körülmények között költő párok felmérése is megtörtént. Folyamatos az odú-állomány felújítása, karbantartása, fejlesztése.
13.	<i>Hangyaboglárka fajok (Maculinea spp.)</i>	nincs	V, Natura 2000	Élőhelykezelési beavatkozások történtek a veszélyeztetett populációknál (Gyilkos-rét, Tugár-rét, Drahos)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.4.4. Fajvédelem - folytatás)

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv	Védettség foka	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
14.	<i>Pókbangó (Ophrys sphegodes)</i>	nincs	V	A működési területünk egyetlen ismert előfordulása Eger egyik leglátogatottabb hegyén található, turistautak közé ékelődve. 1995-ben kezdtük meg a populáció részletes felmérését, amelyet kiegészítettünk mesterséges megporzással, valamint magászórással. 2005-ben tovább folytattuk a munkát, amely igen eredményesnek bizonyult. 1995-ban mindössze 95 tövet találtunk egyetlen foltban. 2005-ben a hegy gyeppel fedett jelentős részén már előfordult a faj és egyedszáma meghaladta a 700 tövet.
15.	<i>Sokcimpájú holdruta (Botrychium multifidum)</i>	nincs	V	Az egyetlen nagy egyedszámú előfordulása, ennek az igen veszélyeztetett fajnak egy erősen erdősülő, nem védett legelőn található a nemzeti parkon kívül. Megmentése érdekében egyeztetve a terület tulajdonosával helyreállítási munkákat kezdtünk a cserjésedés és a szőrfügyep felszámolódásának megakadályozása érdekében.
16.	<i>Boldogasszony papucs (Cypripedium calceolus)</i>	van	FV, NATURA 2000	Az éves fajvédelmi programok folytatásán túl további vizsgálatokat kezdtünk a faj hazai megporzásbiológiai viszonyainak feltárása érdekében. Tovább folytattuk a potenciális lelőhelyek, régi irodalmi adatok keresését. Felmértük a 2005-ben előkerült legnagyobb hazai állományt, javaslatot tettünk a Natura 2000 különleges természetmegőrzési területté való nyilvánításra.
17.	<i>Magyar nőszirm (Iris aphylla ssp. hungarica)</i>	nincs	FV, NATURA 2000	2005-ben feltártuk a faj hegyaljai előfordulásainak jelentős részét, felmértük az itt található populációkat, majd javaslatot tettünk a legjelentősebb élőhelyek Natura 2000 különleges természetmegőrzési területté való nyilvánításra.

Rövidítések magyarázata: V: védett; FV: fokozottan védett, Be: Berni Egyezmény, Bo: Bonni Egyezmény

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A gerinceszoológiai természetvédelem tekintetében az alábbi fajok, kategóriák speciális védelmi feladatait láttuk el:

Kétéltűek (Amphibia): A békák tavaszi migrációja időszakában 4 veszélyeztetett helyen folyt „békamentés” (Garadna-völgy, Felsőtárkányi Szoros, Bogácsi-víztározó, Varbói-tó). E helyszíneken más-más módszerekkel több száz béka (elsősorban barna varangy és gyepi béka) menekült meg közreműködésünkkel a gázolástól.

Az *alpesi götte (Triturus alpestris)* védelmében kutatási és védelmi feladatok valósultak meg. E fajnál az erdőgazdálkodási tevékenység következtében kialakult veszélyeztetett élőhelyek megszüntetése és „kiváltása” volt a feladat, együttműködve az erdőgazdálkodóval. 2005-ben a Bükk-hegységben részben a korábbi élőhelyek helyreállítása történt meg, részben nagyszámú (15) új élőhely kialakítása történt meg. A korábbi években kedvező tapasztalatokat szereztünk a mesterséges élőhelyekkel kapcsolatban, az Észak-Bükk szinte összes jelentős szaporodó helye ilyen helyszíneken volt. 2005-ben ezen túl a Mátrában történt további 5 új élőhely kialakítása. E feladatokat az MME Bükki HCS. pályázott keretéből valósítottuk meg részben kézi, részben gépi munkával. Kisebb mértékű ivadék-nevelési, visszatelepítési munka is folyt. Elláttuk a faj megközelítően teljes állomány-felvételezését, az új és egykori élőhelyek térinformatikai feldolgozását. Hasonló feladatok igénye folyamatosan jelentkezik működési területünkön.

A Természetvédelmi Hivatal kérésére a fenti faj mellett további két hegyvidéki kétéltű faj teljes állomány-felmérését kíséreltük meg működési területünkön. Ezek: sárgahasú unka (*Bombina variegata*) és gyepi béka (*Rana temporaria*).

Veszélyeztetett madárfajaink védelme érdekében a fajmegőrzési tervek és a korábbi gyakorlatnak megfelelően élőhelykezelési, fejlesztési munkákat (fateleptetés, ill.korábbi telepítések megápolása), mesterséges fészkelőhelyek kialakítását (*ragadozómadarak, baglyok, szalakóta, énekesmadarak*), zsákmányállat védelemet, javasolt hatósági korlátozásokat, egyedi beavatkozásokat, az elektromos hálózaton történő védelmi munkákat, a sérült egyedek gyógykezelésével, repatriálásával kapcsolatos feladatokat végeztük. Közreműködtünk a *hamvas rétihéja* védelmi programban a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel (gazdálkodói egyeztetés, védőzóna kijelölése, körülkerítés, fokozott ellenőrzés).

A *tűzokállomány* megőrzése érdekében a fajvédelmi program szinte minden ajánlását alkalmaztuk, illetve végrehajtottuk a Life program feladatait. Ezek közvetve, vagy közvetlenül szolgálták a faj védelmét (területvásárlás, használati korlátozások, növénykultúrák meghatározása, felmérés, veszélyeztetett fészkelőhelyek megőrzése, begyűjtött fészkelőhelyek keltetése, repatriációja, repcevetés támogatása, szinkron, téli tűzokvédelmi feladatok, predátorkontrol).

Denevérvédelmi vonatkozásban a barlangi állományok védelmét látogatási korlátozásokkal, barlanglezárásokkal biztosítottuk, illetve megrongált barlanglezárásokat újítottunk fel. Erdős környezetben élő fajok védelmét a fahasználati tervek véleményezése során beépített korlátozásokkal igyekeztünk megoldani, részben sikerrel. E tekintetben a körzeti erdőtervek megfelelő előkészítése hozhat átfogó eredményt, hasonlóan az erdei környezetben élő sok más veszélyeztetett fajhoz. Panellakó denevéreink védelmét igazgatóságunk évek óta szervezi és megoldja teljes működési területünkön. A panelépületek utólagos szigetelésével kapcsolatos pályázatok (LKFT-2005-LA-9) kiírásában szereplő, védett fajok előfordulására vonatkozó nyilatkozatok során többszáz lakóingatlan került helyszínelésre.

A fajvédelem mellett mindenképpen meg kell említeni a **földtani értékek védelmét** is. Ennek keretében az alábbi tevékenységeket végeztük:

Szomolyai kaptárkövek akácmentesítése

2005. évben az Önkormányzat segítségével folytattuk a szomolyai kaptárkövek hét évvel ezelőtt megkezdett akácmentesítését. A Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület Igazgatóságunk támogatásával KÖVICE támogatást nyert egy tanösvény kialakítására. Ez évben az

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

előkészítő megbeszélések és helyszínelések zajlottak le. A támogatás kifizetését 2006. évre átütemezték.

Barlangok védelme

Barlangok bejárat- és járatbiztosítása, valamint a bejáratok biztosításának fenntartása:

A fokozottan védett barlangok száma a Bükkben 53. Több barlang esetében szükséges volt a bejárat szakaszba behullott törmelék, szerves anyag eltávolítására mely a kezelői feladatok ellátásának előfeltételeként jelentkezett (Vénusz-, Viktória-barlang.).

Barlanglezárások fenntartása (29 db lezárt fokozottan védett barlang), a feltört barlangajtók rekonstrukciója:

Az engedéllyel látogatható barlangok esetében a barlangvédelem előfeltétele a barlangtúrák természetvédelmi szempontok szerinti koordinálása, mely a barlangok szakszerű lezárásával biztosítható. Tárgyévben lakatcsereket és kisebb javításokat végeztünk a Szepesi-, Létrási Vizes-, Hajnóczy-barlang, a Bolhási-víznyelőbarlang, és a Kő-lyuk lezárásán.

A jelenleg 29 db, lezárással ellátott barlang műszaki állagmegóvása Igazgatóságunk alapfeladata. A lezáratlan fokozottan védett, megkülönböztetett jelentőségű, vagy egyéb barlangok természeti állapotának folyamatos monitorozása az év során megtörtént. Ezek során a Szepesi-barlang, Kő-lyuk, Lilla-barlang ajtajának rongálására, és a Bolhási-víznyelőbarlang zárszerkezet rongálását észleltük.

Földtani alapszervények védelme

A Szarvaskői geológiai tanösvény felújítási, takarítási munkáira és a tanösvény ismertető füzet újrakiadására a Kaptárkö Természetvédelmi és Kulturális Egyesület Igazgatóságunk támogatásával KÖVICE támogatást nyert. Az Önkormányzat bevonásával megkezdődtek a tervezések. A felújítás során kicseréljük a Tóbérc-bánya jurakorú Szarvaskői Gabbró Formációt feltáró alapszervény ismertető tábláját is. A támogatás kifizetését 2006. évre átütemezték.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.4.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	Tárgyévi állomány-növekedés (egyed)
Juh	Fekete Hortobágyi racka	36	10
	Összesen:	36	10
Ló	Mezőhegyesi félvér	1	0
	Összesen:	1	0

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.4.6. Vadászterületek

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (ha)
1.	Ipolytarnóci VT, kódszáma: 12-552000-4-3-0	512
Összesen:		512

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság két vadászterületen érintett közvetlenül a vadgazdálkodásban. A Nógrád megyei 12-552000-4-3-0 kódszámú, Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Terület, különleges (természetvédelmi) rendeltetésű vadászterületén önálló vadászati joggal rendelkezünk. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei 05-653300-1-3-1 kódszámú (a Borsodi Mezőségben lévő) vadászterületen a földtulajdonosok Tulajdonosi Közössége gyakorolja a vadászati jogot, Igazgatóságunk a Tulajdonosi Közösség megbízott képviselője.

Az ipolytarnóci vadászterület kiterjedése mindössze 512 hektár. Extenzív vadgazdálkodást folytatunk a területen, ami zömmel hajdani erodált legelő helyén telepített és természetes szukcesszió nyomán létrejött középkorú erdő, illetve elcserjésedett gyep. A sűrű növényzet mellett a terep rendkívül szabdalt, úgyhogy ember által nehezen, helyenként alig járható. Ezek a jellegzetességei a nagyvad, elsősorban a vaddisznó számára kiváló létfeltételeket teremtenek, így legfontosabb feladatunk a vaddisznóállomány szabályozása. A jelentős, évente 50 db-ot is elérő, vagy meghaladó terítékű állományszabályozást az elmúlt években általában néhány jól szervezett hajtóvadászat során végeztük el. 2004 végén azonban a Losonci Önkormányzat területén kitört sertéspestis járvány miatt vadászterületünkön a Nógrád Megyei Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás igazgató-főállatorvosa a további hajtóvadászati tevékenységet leállította. Így 2004/2005. évi vadgazdálkodási tervünk vaddisznó kilövését teljesíteni nem tudtuk. Mivel a 2005/2006. évi vadászati idény vonatkozásában is számoltunk hasonló korlátozással (ami az idény végén be is következett) a vaddisznó vadászat súlypontját elmozdítottuk az egyéni lesvadászat irányába, elsősorban a hivatásos vadászok aktív közreműködésével. (A szigorú karantén szabályok miatt a vadbefogót sem tudtuk működtetni.) A pestis miatt 30 db-ra csökkentett kilövési tervet így egyetlen hajtóvadászat terítékével kiegészítve teljesíteni tudtuk, bár az idény végén mindennemű vaddisznó vadászatot felfüggesztett a megyei főállatorvos.

A szarvas és az őz állományának növekedését észleltük területünkön a 2005. februári vadlétszám becslés alkalmával, ezért mindkét vadfaj esetében növeltük a kilövési tervet az előző évihez képest. 6 szarvas és 11 őz kilövését terveztük. Az utóbbi tervet teljesítettük, szarvasból azonban csak a négy tarvadat ejtettük el. A 2 bikát bérvadászat útján terveztük értékesíteni, ebben az idényben azonban nem sikerült meglövetni egyiket sem.

A 2005/2006 évi vadászati idény a második olyan vadászati év volt, amelyben a 05-653300-1-3-1 kódszámú vadászterület Tulajdonosi Közösségét a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság képviselte. Mivel a mintegy 24 000 hektár kiterjedésű vadászterület jelentős része a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet részeként védett természeti terület, tevékenységünk elsősorban arra irányult, hogy a természetvédelmi szempontok elsődlegességét biztosítsuk, a vadgazdálkodási, vadászati tevékenység azokkal összehangoltan működjék. Kizárólag extenzív vadgazdálkodás folyik a területen. A hivatásos vadászok a Tulajdonosi Közösség alkalmazásában állnak, és elsődleges feladatuk a fenti elveken alapuló munkavégzés. Bérvadászati szerződés keretében hasznosítja a teljes vadászati lehetőséget a korábbi vadászatra jogosult Borsodi Mezőség Vadásztársaság, tevékenységüket a Tulajdonosi Közösség hivatásos vadászai kísérik figyelemmel. A Tulajdonosi Közösség felmerült kiadásait a vadászati lehetőség fejében a Vadásztársaság fedezi, így pénzügyileg a vadászterület működtetése Igazgatóságunkat nem érinti.

Alapvető feladatnak tartjuk - elsősorban a tűzok védelme érdekében – a róka és a vaddisznó állományának szabályozását. A rókagyérítés elsősorban a hivatásos vadászok feladata, a vaddisznó vadászatában a Vadásztársaság tagjai vesznek részt. Ebben a vonatkozásban hivatásos vadászaink számára a legnagyobb feladat, hogy a vaddisznó vadászati tevékenységet úgy megszervezzék, hogy a tűzokállományt minél kevésbé zavarja a vadászati tevékenység.

2005-ben a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében az Inérvári-főcsatorna (Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet) és a Fekete-tó (Tokaj-Bodrozug Tájvédelmi Körzet) mint halászati víztér volt.

1.4.7. NATURA 2000 területek

A Natura 2000 Hálózat kijelölésében a 2005. év mérföldkönek tekinthető. A 276/2004 (X.8.) Korm. rendelet 5 § (4) bekezdésének értelmében a megjelölt helyrajzi számos jegyzék lehetővé tette az észrevételek és a panaszok megtételét. A megjelenést követően munkatársaink a beérkezett panaszokat értékelték és egyenként elbírálták, a szükséges személyes egyeztetéseket is lefolytatták. A szeptemberi határidőig szám szerint 43 db észrevételi levél érkezett, melyek eloszlása a következő volt:

- állami tulajdonban lévő területek (erdészeti részvénytársaságok, vízügyi igazgatóságok, Kincstári Vagyoni Igazgatósági, Honvédelmi Minisztériumi vagyonkezelés, stb.); összesen: 12 db észrevétel
- önkormányzatok; összesen 5 db észrevétel
- vízügyi társaságok; összesen 6 db észrevétel
- bányavállalkozók; összesen 11 db észrevétel
- magánszemélyek; összesen 9 db észrevétel.

Az panasszal, észrevétellel érintett terület kiterjedése 121 000 hektár fölötti, amely 7 616 helyrajzi számot érint. Ez a magas szám abból adódik, hogy a nagy területeken gazdálkodó vagyonkezelők teljes területükkel jeleztek észrevételt.

A panaszkezeléssel egyidőben folytattuk a Natura 2000 kommunikációs stratégiát, a helyi illetve regionális médiákban több esetben témaként szerepelt a Natura 2000 Hálózat kijelölése. Munkatársaink a központi Natura 2000 Adatbázisból (Standard Data Form) elkészítették a teljes ország Natura 2000 területeinek jelölő faj listáját, melyet a Bükki Nemzeti Parkhoz tartozó területek esetében a megújult honlapunkra is feltettünk (www.bnpi.hu).

Munkatársunk, Sulyok József aktívan közreműködött a szeptemberi Pannon Biogeográfiai Szeminárium munkájában is, mint a Természetvédelmi Hivatal felkért szakértője. A pótlólagosan beérkező jelölt Natura 2000 Területek regisztrálását is elvégeztük, a további szakmai javaslatainkat megtettük a szeminárium által hiányosan lefedett élőhelyek és fajokat illetően (boldogasszony papucsos nórádi termőhelye, a magyar nőszirmos hegyaljai előfordulásai, a tavaszi fésűsbagoly élőhelyei, stb.).

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.5. Jogi tevékenység

I.5.1. Hatósági eljárások

	Ügyek száma	Másodfokon			Közigazgatási per	
		helyben hagyva	új eljárás	megváltoztatva	helyben hagy	új eljárás
Összes KÖTEVIFE megkeresés	525					
Összes kiadott (szak)vélemény	872					
Egyéb (hatósági bizonyítvány, stb.)	654					
Összesen	2051					

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség, az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság és a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó területi szervek feladat- és hatásköréről szóló 341/2004. (XII. 22.) Korm. rendeletben a nemzeti parkok tevékenységei, feladatai 2005. január 1-től nagymértékben megváltoztak. Az eddig hatáskörünkbe tartozó természetvédelmi és tájvédelmi hatósági hatáskörök a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekhez kerültek át.

A hatósági hatáskörök átadásával kapcsolatos feladatok koordinálása, valamint ez év 2005. január 1. után a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségekkel való kapcsolattartás a Hatósági Osztály (előkészítés alatt lévő SZMSZ szerint Jogi és Titkársági Osztály) feladata volt.

A kiadott összes vélemény azért mutat magasabb számot, mint az összes KÖTEVIFE megkeresés, mert sok esetben – főleg 2005. I. félévben - az ügy áttételével egyidejűleg igazgatóságunk véleményét is megküldtük a hatóság számára.

Legnagyobb számban erdészeti, földügyi, vízjogi, barlanglátogatási, barlangkutatói, vadászati hatósági ügyben keresett meg bennünket a KÖTEVIFE vélemény adása végett. Védett természeti területet érintő ügyben az esetek túlnyomó többségében megkeresett bennünket a hatóság. Pontos adat arról, hogy az összes hatósági ügy hány százalékában keresett meg a Felügyelőség (szak)vélemény megadása céljából a KÖTEVIFE-k teljes ügyiratforgalmi statisztikáinak hiányában nem adható. A 2004-es igazgatósági hatósági ügyforgalmi adatainkat alapul véve azt mondhatjuk, hogy 2005-ben körülbelül a természetvédelmi hatósági ügyek 1/3-ában adtunk (szak)véleményt.

Ezen szakértői véleményeinket a természetvédelmi hatóságok az esetek túlnyomó többségében figyelembe vették döntéseik során.

A működési területünkön illetékes mindhárom felügyelőséggel együttműködési megállapodást kötöttünk, melyben részletesen szabályoztuk az új szervezeti rendből adódó feladatok ellátásának módját.

Az együttműködési megállapodásoknak megfelelően a felügyelőségek megküldték részünkre a védett természeti területet érintő határozataikat, szakhatósági állásfoglalásaikat.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.5.2. Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bírság	0	0
Szabálysértési eljárás	39	415
Helyszíni bírság	13	71

Ebbe a csoportba jelölt a *természetvédelmi bírság* is, amelyek kiszabásának a feladata azonban a 2005. évben már az egyesített zöldhatóság hatáskörébe tartozott. Igazgatóságunk 2005-ben 6 esetben kezdeményezett ilyen eljárást az egyesített zöldhatóságnál.

A szabálysértési eljárások esetében kismértékű súlyponteltolódás tapasztalható, mivel 2004-ben kiemelt célunknak tekintettük a terepmotorosok elleni akciókat, 2005. folyamán azonban a területen jelentkező szabálysértések sokrétűsége miatt már az egyéb szabálysértésekre is koncentrálnunk kellett. Ennek megfelelően –noha az összesített szám kis mértékben csökkent- arányaiban jelentősen megnőtt a gépkocsival elkövetett szabálysértések száma, de nőtt a falopások aránya is.

Helyszíni bírságok esetében igyekeztünk a megelőzésre helyezni a hangsúlyt.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk a 2005. évben 22 esetben szabott ki szabálysértési bírságot, összesen 415000 forint értékben.

Szabálysértési eljárást ennél nagyobb számban indítottunk (39 esetben), 1 személy esetében figyelmeztetést alkalmaztunk az elkövetési körülmények miatt, 16 esetben pedig megszüntettük az eljárást. Több ügyben azért kellett megszüntetni az eljárást, mert a gépjármű üzembentartója törvényes jogaival élve megtagadta a hozzátartozója terhére történő vallomástételt. Ezen a problémán a - vonatkozó Alkotmánybírósági gyakorlatra is figyelemmel - megítélésünk szerint csak egy közlekedésrendészeti, objektív felelősségi rendszerű közigazgatási anyagi jogi bírságfajta bevezetése segíthetne. A szabálysértési bírságok átlagos összege 18 864 forint. Emellett minden esetben amikor csak lehetőség van rá, az eljárás költségeit is az eljárás alá vont személyre terheljük.

A szabálysértési ügyek elbírálása terén igazgatóságunkon folytattuk a terepmotorosok elleni fellépést.

A 2005. év során igazgatóságunknál összesen 9 esetben került sor terepmotorosok elleni eljárásra, ebből 4 esetben került sor a motorok lefoglalására.

A bíróság nem helyezte hatályon kívül, vagy változtatta meg határozatainkat, noha az eljárás alá vont személyek több esetben kihasználták a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket, így mind a rendőrség, mind az ügyészség, mind a bíróság vizsgálta eljárásainkat.

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálat 2005-ben 13 esetben szabott ki helyszíni bírságot, összesen 71 000 forint összértékben.

A **helyszíni bírságok** esetében a megelőzésre helyeztük a hangsúlyt. Ennek biztosítása érdekében korábban határozatban szabályoztuk a Bükk-fennsíkon történő közlekedést, valamint ezt kiegészítve sorompókat is telepítettünk. A helyszíni bírságok száma így csökkent, mivel az Őrszolgálat több esetben visszairányította a lezárt területre behajtani igyekvőket. A sorompók zárása megelőzi a védett területek terhelését és a szabálysértések elkövetését. A sorompók rendszeres zárása végett is intézkedtünk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.5.3. Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	5	5	0
Egyéb büntető ügyek	13	3	10

Igazgatóságunk a 2005. év folyamán összesen 18 büntetőfeljelentést tett. Ezek többnyire vagyron elleni bűncselekmények (lopás, rongálás), kisebb részben hulladékelhelyezési ügyek voltak. A természetkárosítási ügyek mindegyike védett madarak tartása miatt

indult. Falopások esetén az elkövetők mintegy 20%-a vonható felelősségre, ami azonban a szükséges feltételek biztosításával fokozható.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.5.4. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	31	16	2	13

Számos olyan **polgári és közigazgatási per** indult 2005-ben is amelynek igazgatóságunk alanya volt.

Igazgatóságunk pert nyert többek között elővásárlási joggal kapcsolatos ügyben, védett állat egyedének kártétele miatt indított kártérítési, valamint a Magyar Állammal, mint tulajdonossal és igazgatóságunkkal, mint vagyonkezelővel szemben indított elbirtoklási perben is.

Az Ipolytarnóci TT kisajátításának ügyében folyamatban lévő közigazgatási perben az Igazságügyi Mezőgazdasági Szakértői Bizottság felülvizsgálati szakértői véleményt készített, idén ítélelhozatal várható.

A Kőlyuk-tető TT ügyében néhány tulajdonos pert indított kisajátítási többletkártalanítás megállapítása iránt. A per folyamatban van.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.6. Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	29	7	36

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	30687	3506	77366
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4314	25	7469

Helyszíni bírságok száma	13
Az igazgatóságra tett feljelentések száma	39 (szabálysértés)13(bűncselekmény)

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A természetvédelmi őrszolgálat létszáma a BNP Igazgatóságnál 2005. dec. 31-i állapot szerint 36 állami természetvédelmi őr és 2 őrjelölt. A hivatásos állami természetvédelmi őrök munkáját az igazgatóság működési területén 116 polgári természetőr segíti. Polgári természetőr vizsgára bejelentkezettek tekintve a 2006. évben a polgári természetőrök száma várhatóan meg fogja haladni a 300 főt.

Az őrszolgálat technikai felszerelése központi keretből 8 db NOTEBOOK-kal, 15 db kézi távcsővel, 10 db GPS helymeghatározó készülékkel. E mellett pályázati forrásokból (Phare CBC) is jelentősen javítottuk az őrszolgálat informatikai eszközökkel való ellátottságát.

Az előbbi beszerzéseken túl az őrszolgálat ruházati felszerelésére 2005 évben 7.373.000 Ft-t költött az igazgatóság.

Tovább mélyült, és minőségében fejlődött az együttműködés a társhatóságokkal (rendőrség, határőrség, vám és pénzügyőrség), folytatódtak a közös ellenőrző szolgálatok.

Az őrszolgálat tagjai tovább folytatták a természetvédelmi tevékenységet népszerűsítő munkájukat. A működési területükön madárgyűrűző táborokat szerveztek (három helyen), iskolákban előadásokat tartottak, a védett területeken túrákat vezettek.

Működési területünkön tovább folytatódott az engedély nélküli technikai sportok előretörése. A természetvédelem mellett a területen gazdálkodók (erdőgazdálkodók, vadgazdálkodók) és túrázók is összefognak a tevékenységüket zavaró terepmotorosok ellen. Kilenc esetben kezdeményeztünk szabálysértési eljárást terepmotorosok ellen.

A Tokaj-Bodrogzugi Tájvédelmi Körzet területén hatósági eljárás keretében szabályozásra került a vízi túrázás rendje a védett területeken. A tavaszi vízitúrázás beindulásakor a területileg illetékes vízirendőrséggel együtt ellenőriztük az előírások betartását. A szabályozással egyidejűleg a vízitúra vezetőknél természetvédelmi ismeretekből konzultációt és ezt követően vizsgát szervezett Igazgatóságunk. A korlátozások szerint a Tokaj-Bodrogzugi Tájvédelmi Körzet területén csak természetvédelmi ismeretekből sikeresen vizsgázott vízitúravezető vezethet vízitúrát. Kijelölésre kerültek a túrázásra igénybe vehető útvonalak, valamint a látogatás elől elzárt területek.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.7. Költségvetés és vagyon

I.7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	<i>Személyi juttatás</i>	339.140
	<i>Járulék</i>	108.448
	<i>Dologi</i>	309.120
	<i>Egyéb folyókiadások</i>	30.320
Felhalmozási kiadások	<i>Intézményi beruházás</i>	248.761
	<i>Felújítás</i>	15.871
	<i>Kölcsönök nyújtása</i>	
	<i>Egyéb központi beruházás</i>	20.198
Kölcsönök nyújtása		1.197
Kiadások összesen		1.072.912

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Az Igazgatóság elemi költségvetésében biztosított támogatás a dologi kiadásoknál az alapvető üzemeltetési (gépjármű üzemeltetés, közüzemi díjak, telefonköltség, központi irányítás) költségeit fedezi. Igazgatóságunk 62 db járművel rendelkezik, ezek éves fenntartása, üzemeltetése 44.781 eFt. Alaptevékenységünk rezsijének 61 %-át a gépjárművek üzemeltetése és a telefonköltség viszi el.

Problémát jelent az új fejlesztési beruházások üzemeltetési, fenntartási kiadási többleteinek költségvetési támogatással nem biztosított fedezetének hiánya.

Nagyobb volumenű kiadási tételek:

- Telefon: 11.289 eFt
- Munkaruha, védőruha: 7.694 eFt
- Költségjellegű, kis értékű számítástechnikai beszerzések, kiadások: 7.820 eFt
- Villamos energia: 6.583 eFt
- Gázfogyasztás: 2.431 eFt

Főbb takarékosági intézkedéseink:

- Hivatali és magángépjárművek kilométerkereteinek behatárolása
- Költségkeretek kiadása felelősséggel a keret gazdáknak
- Telefonbeszélgetések keretbehatárolása, a fölött megtérítettés a dolgozóval
- Gépjármű ügyintéző beállítása

2005 évre tervezett felújításaink:

felújítási feladat megnevezése	terv	adatok eFt - ban	
		módosított terv	tény
Gépjárművek felújítása	2.500	1.357	1.357
Gépek, berendezések felújítása	500	590	590
Erdőtelki Arborétum üzemi épület felújítása	2.400	1.770	1.770
Erdőtelki Arborétum úthálózatának felújítása	2.400	2.400	2.400
Felnémet gépkocsiparkoló burkolatának felújítása	2.300	1.500	1.500
Tiszaújvárosi Központ egyes részeinek felújítása	500	470	470
István Barlang szennyvízhálózatának felújítása	3.000	7.254	7.254
Kisebb felújítások akadálymentesítéshez kapcsolódóan	1.400	659	530
Összesen:	15.000	16.000	15.871

- A tervezett felújításokat megvalósítottuk, 2006 évre áthúzódó, vállalt feladatunk nincs. Az eredeti jóváhagyott feladatokon belül szakmai indokoltság alapján átcsoportosításokat hajtottunk végre. Az István-barlang szennyvízhálózatának felújítása kapcsán kiderült, hogy szakfeladat csak a tervhez képesti jelentős mértékű forrásbevonással lehetséges. A csatorna nyomvonalában található kőzetek nem tették lehetővé tervezetteknek megfelelő munkavégzést. Ennek köszönhetően a forrásigény jelentősen megváltozott, amit csak más szakfeladat kárára tudunk biztosítani.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.7.2. Bevételek

		Teljesítés (e Ft)
Bevételek	<i>Működési</i>	302.809
	<i>Felhalmozási</i>	234.512
	<i>Előző évi maradvány</i>	40.022
	<i>Kölcsönök visszatérülése</i>	1.227
Bevétel összesen:		578.570
Költségvetési támogatás	<i>Működési</i>	522.967
	<i>Felhalmozási</i>	50.426
Támogatás összesen:		573.393
Összes bevétel		1.151.963

Többletbevételünk 70 %-át fordítjuk dologi többletkiadások biztosítására. A hiányzó üzemeltetési kiadásokat pályázati pénzekből próbáltuk biztosítani. A vagyonkezelésünkben lévő és saját hasznosítású területek, létesítmények fenntartását dologi költségvetésünkből biztosítjuk.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

.1.7.3. Vagyon

		Bruttó érték (eFt)	Értécsökkenés (eFt)	Nettó érték (eFt)
Vagyon értékű jogok		30.858	17.910	12.948
szellemi termékek		35.704	11.572	24.132
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	<i>földterület</i>	1.407.301		1.407.301
	<i>épület</i>	580.965	57.669	523.296
	<i>építmény</i>	509.131	66.417	442.714
Gépek, berendezések, felszerelések	<i>üzemviteli</i>	39.332	14.489	24.843
	<i>egyéb</i>	254.728	126.651	128.077
Járművek		230.365	135.132	95.233
Tenyészállatok		703	150	553
Beruházások, felújítások		57.925		57.925
Összesen		3.147.012	429.990	2.717.022

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Az utóbbi években vásárolt földterületek összesítését a következő tábla szemlélteti:

Művelési ág	kiterjedés ha	érték eFt	saját használat (ha/%)	haszonbér (ha/%)	üzemeltetési ktg			
Szántó	4 498	191 572	1 416	4,30	3 082	9,35	259	
Gyep	22 315	950 404	3 233	9,80	19 082	57,87	16027	
Kert	0	0	0	0,00	0	0,00	0	
Szőlő	7	298	7	0,00	0	0,00	0	
Gyümölcsös	19	809	19	0,05	0	0,00	53	
Nádas	117	4 983	107	0,32	10	0,03	8256	
Halastó	7	298	7	0,02	0	0,00	0	
Erdő	4 268	181 776	4 213	12,80	55	0,17	9119	
Kivett	1 742	74 192	1 527	4,64	215	0,65	6086	
Összesen:	32 973	1 404 332	10 529	31,93	22 444	68,07	39 800	

Földügy

A védettségi szint helyreállítási program keretében 2005-ben forrás hiányában nem vásároltunk volt szövetkezeti használatban lévő védett területeket. A program finanszírozására a költségvetés nem biztosított központi keretet. Az előző évben lekötött maradványnak köszönhetően (2,969 millió Ft) 58 hektár került vagyonkezelésünkbe. Az érintett területeket elővásárlási jog gyakorlásával sikerült állami tulajdonba venni.

Tárgyi évben a szűkös anyagi lehetőségeink ellenére több esetben éltünk elővásárlási jogunkkal. Amennyiben a természetvédelmi érdek azt indokolta és nagyságrendileg elfogadható összegről volt szó, úgy intézményi forrásaink terhére vállaltunk kötelezettséget. Az ilyen módon megszerzett területek összterülete nem jelentős, összesen mintegy 10 hektár.

Igazgatóságunk - a „Tűzok védelme Magyarországon” című LIFE projekt keretében - a Hevesi Füves Puszták tájvédelmi körzet területén 80 millió forint értékben 569 hektár termőföldet vásárolt. Az érintett területek a térségben élő tűzok populáció élőhelyének részét képezik.

A birtokszerezések kapcsán 14 természetes személlyel és egy szövetkezettel kerültünk kapcsolatba. A 2005-ben állami tulajdonba és az igazgatóság vagyonkezelésébe került területekből szántó 465 hektár, gyep 132 hektár, erdő 6 hektár, művelés alól kivett terület pedig 34 hektár volt.

Az év során felmérésre került a 1996. évi XCIII. tv. hatálya alá tartozó védett és védelemre tervezett földrészletek területi kiterjedése. A védett területekből mintegy 25000 hektárt, a védelemre tervezettekből pedig közel 11500 hektárt tervezünk állami tulajdonba venni.

Az év során folytattuk a Kőlyuktető Természetvédelmi Területhez tartozó szőlőültetvények állami tulajdonba vételét. Földvásárlásokat bonyolítottunk, illetve a vételi ajánlatunkat el nem fogadó tulajdonosokkal szemben kisajátítási eljárást kezdeményeztünk. Adásvétel által 10 személytől összesen 3,5 ha tulajdont szereztünk. A kisajátítási eljárásban 11,5 ha területre a Heves Megyei Közigazgatási Hivatal már határozatot hozott, azonban az érintettek egy része a kártalanítási összeg miatt bírósági eljárást kezdeményezett. Tekintettel a per kimenetelének bizonytalanságára, a kisajátítás II. ütemét az eljárás kezdeti fázisában visszavontuk.

2005-ben felmértük a vagyonkezelésünkben lévő területek használati viszonyait. A természetvédelmi őrszolgálat tagjainak bevonásával felmérésre kerültek az esetlegesen elbirtoklással érintett területek. Mivel a tulajdonba kerülés kapcsán az esetek túlnyomó többségében nem pontosan történik meg a birtokbaadás, sokszor általunk sem ismertek a birtokhatárok. Az ellenőrzés eredményeként 7 községhatárban, 10 földrészletet érintően került sor intézkedésre. Összesen 25 földtulajdonost és/ vagy földhasználót szólítottunk fel a jogtalan használat megszüntetésére. Az elbirtoklással érintett terület nagysága 3,8 hektár volt. Az érintett 10

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

földrészletből 3 esetben került sor telekhatár geodéziai kitűzésre. Mivel az elbirtokláshoz szükséges 15 éves időtartam fordulónapja 2006-ban esedékes, további felmérések és intézkedések szükségesek a jogalap megszüntetésére.

A hatósági ügyintézés átszervezésével jelentős mértékben csökkentek a földügyi adminisztratív jellegű tennivalók. A szakterülethez kapcsolódóan az év során 373 darab ügyirat keletkezett.

Birtokügy

A 2005. év folyamán is folytattuk a birtokügyi adatbázis pontosítását, a földrészletek földhivatali megosztásából keletkezett duplumok megszüntetését, a tulajdoni lapra tévesen bejegyzett védettségi kategóriák egyeztetését. Számos esetben kiderült, hogy a jelenleg használatos adatbázisunk nem kielégítő pontosságú. A birtokügyi nyilvántartásban meglévő ellentmondások teljes körű és gyors felszámolása az eddig alkalmazott manuális módszerekkel nem lehetséges, így szükség lesz a védett és védelemre tervezett területek határainak térinformatikai lehatárolására. Az érintett földrészletek adatainak egyeztetése a FÖMI segítségével valósulhat meg.

Az elmúlt év során végeztünk a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet földrészleteinek felülvizsgálatával. A munka keretében a kihirdetést követően eltelt időszakban megosztott illetve megszünt helyrajzi számok adatait pontosítottuk. A beszerzett tulajdoni lapok alapján frissítettük a földrészletek területi és tulajdonosi adatait is.

Igazgatóságunk jelentős szakmai eredménye, hogy a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítésének első ütemeként sikerült több mint ötezer hektárt védetté nyilvánítani. A bővítéshez kapcsolódó birtokügyi adatok egyeztetését megkezdtük, de a munkát csak 2006-ban tudjuk befejezni. Az illetékes hivatalnál intézkedtünk, hogy a védettség, mint jogi jelleg az ingatlannyilvántartásba mihamarabb bejegyzésre kerüljön.

Befejeztük az előző években megkezdett 8004/2003.(K.Ért.11) KvVM tájékoztatóban megjelent Ramsari földrészletek adatbázisba történő rögzítését. A munkát nehezítette, hogy a földrészletek alátörései sok esetben nem voltak pontosan meghatározva.

Az igazgatóság feladatkörének módosulásával csökkentek a megosztásokkal és belterületbe vonással kapcsolatos korábbi feladataink. A kérdésben kompetens felügyelőség munkáját 23 esetben segítettük a megfelelő szakértői vélemények elkészítésével.

Vagyonkezelés

Vagyonkezelési tevékenységünkben koncepcionális változások 2005-ben nem történtek. Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek hasznosítása túlnyomórészt a helyben lakó gazdálkodók bevonásával valósult meg. Az év során nem törekedtünk a saját kezelésben tartott területek arányának növelésére. A korábbi évek gyakorlatának megfelelően csak szakmailag indokolt esetekben és együttműködési lehetőség hiányában döntöttünk a saját kezelés mellett.

A területileg illetékes szakmai vezetőkkel való egyeztetés után év elején meghirdetésre kerültek az illetékes önkormányzatoknál, az Igazgatóságunk vagyonkezelésében lévő, még szabad területek. A beérkező pályázatokat a hatályos jogszabályok szerint bíraltuk el. A lefolytatott eljárások kapcsán több esetben kiderült, hogy a vonatkozó törvényi háttér sok esetben gátat szab a tisztán természetvédelmi szempontok maximális figyelembevételének. Több esetben előfordult, hogy a kellő állatállománnyal rendelkező, de nem helybéli gazdálkodók a haszonbérleti sorban elfoglalt helyük miatt nem jutottak bérleti lehetőséghez.

A meghirdetett területek nagysága 2.014 hektár volt, ebből 1.373 hektárt esetében írtunk alá 56 darab használatba-adási megállapodást. A tárgyi időszak végén összesen 243 darab megállapodással rendelkezett igazgatóságunk. A nógrádi tájegységünk területén 2005-ben sem sikerült megfelelő partnereket találni a kezelési tevékenységhez. Ennek oka valószínűleg a meghirdetett területek széttagoltságában, kis méretében és mezőgazdasági támogatások korlátozott rendelkezésre állásában keresendő.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk 2005. évben – a használatba-adási díjak esetében - tovább folytatta a korábban elkezdett gyakorlatát, mi szerint az emelést csak az újonnan kötött szerződések, valamint a kérelemre indult szerződésmódosítások esetén alkalmaztuk. Amennyiben a módosítás indoka a szerződés pontosítása volt, a földhivatali nyilvántartásban bekövetkezett változások miatt (hrsz változás, megosztás, területmódosítás, művelési ág változás), nem érvényesítettük az emelést. A hatályos szerződéseinkben a díjakat egységesen a 2004. évi, KSH által közölt inflációval emeltük – legelő, kaszáló használat esetén – szántónál továbbra is a minden évben, rendeletben megjelent intervenciók felvásárlási árat alkalmazzuk. Partnereink a bérleti díjaink miatt továbbra sem emeltek kifogást, viszont a támogatások, pályázati összegek kifizetésének bizonytalansága, elhúzódása miatt többen kértek fizetési haladékot. A kérelmeket elfogadható indokok esetén támogattuk. Fentebb ismertetettek miatt a használati díjakból származó bevételeink a korábbi évhez képest jelentősen növekedtek. A vagyongazdálkodási tevékenységhez kapcsolódóan mezőgazdasági támogatásokból is származtak bevételeink. Ezek igénybevételét illetően az előző évhez képest jelentős változások nem következtek be. Tekintettel a saját vagyongazdálkodási területek arányainak viszonylagos változatlanosságára, pályázatokba bevont területek is alig módosultak. A területek pontosítása és az MVH által küldött egyeztetési felhívások után 640 hektár földterületre adtunk be kérelmet normatív területalapú támogatásra. Az előző évben támogatásban részesülő földrészletek köre 213 hektárral csökkent időközi bérbeadások és egyeztetéses visszalépések miatt. A kieső helyrajzi számok helyére 242 hektár új területre igényeltünk támogatást. További 67 hektáros területre igényeltük a Kedvezőtlen Adottságú Térségekre felvehető támogatásokat. A 2004. évi agrár-környezetgazdálkodási támogatások közül az Extenzív állattartáshoz kapcsolódó agrár-környezetgazdálkodási célprogram csoport őshonos és magas genetikai értéket képviselő állatok tartása alapján 25 db racka juh után igényelhető támogatás pályázati kérelmét továbbítottuk a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal felé. Jelentősebb saját állatállomány hiányában és egyéb támogatási prioritások miatt az agrár-környezetvédelmi program egyéb célprogramjaiban nem pályáztunk. Az év során a fenti igényléseknek és elnyert támogatásoknak köszönhetően 12,2 millió forinttal gyarapodtak mezőgazdasági bevételeink.

Az igazgatóság kezelésében lévő állatállomány létszámában 2005-ben jelentős változások következtek be. Folytattuk a racka juhok szaporulatának az Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerben krotáriázással történő jelölését. A racka állomány létszáma tíz egyeddel nőtt, év végével 36 fajtatizta állattal rendelkezünk. A lovaink létszámában negatív előjelű változások történtek, mivel a lótarítás évről-évre jelentős kiadásokat keletkeztetett, az egyedek többségének értékesítése mellett döntöttünk. A Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területén felszámoltuk a lótarítási tevékenységet, az állatok eladásra kerültek a Tiszatáj Közalapítvány részére. A Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzetben található szolgálati lovak közül 1 db Shagya arab fajtájú átkerült a Kiskunsági Nemzeti Park vagyongazdálkodásába.

A 2005. évben az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő gépekkel elsősorban a saját vagyongazdálkodási területeinken végeztünk természetvédelmi kezelési munkákat. Az eddigi négy erőgépünk mellé (Unimog, Carraro, Super Zetor, MTZ) a Phare CBC pályázat keretein belül új Carraro típusú erőgép illetve munkaeszközök beszerzése történt meg, ezáltal tovább bővült a potenciálisan kezelhető területek nagysága.

Saját gépeinkkel az alábbi nagyságrendben végeztünk kezelési feladatokat:

	Carraro	Unimog	Zetor	MTZ
Elvégzett munka (ha)	178,15	50,825	55,73	26,06

A rendelkezésre álló gépek telephelyétől távol lévő területeken körülményes a saját gépekkel történő munkavégzés megszervezése. Ezekben a területeken a helyi vállalkozókkal szerződéses alapon végeztetjük el a szükséges teendőket.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A területi (hektár) adatokkal jellemezhető kezelések hozzávetőlegesen fele-fele arányban oszlanak meg a vállalkozókkal illetve saját géppel végzett munkálatok között (2005-ben 310,7 hektár saját gép, 305 hektár vállalkozók). Ezek az adatok nem nyújtanak átfogó képet a saját vagyonkezelésű területeinken végzett tevékenységekről, hisz az elvégzett kezelés számos helyen területi adatokkal nem jellemezhető, kiterjedése folt és pontszerű.

Saját vagyonkezelésű területeinkkel kezelésével kapcsolatban nagy jelentőségű volt a Munkaügyi és Foglalkoztatáspolitikai Minisztérium által a Nemzeti Parkok fenntartására meghirdetett pályázat. A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 57 millió Forint összeget nyert, amelynek célja a tartósan munkanélküli személyek természetvédelmi kezelési munkálatokban történő foglalkoztatása volt. A program lehetőséget adott 143 fő négy hónapon keresztül történő alkalmazására, valamint számos értékes védett terület, valamint egyéb ingatlan karbantartására, állagjavítására.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Közmunkaprogram során az öt munkahelyszínen végzett munkálatok minőségi és mennyiségi mutatóit vázlatosan az alábbi adatsor jellemzi.

	Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet	Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet.	Bükki Nemzeti Park	Erdőtélki Arborétum	Mátrai Tájvédelmi Körzet
Kaszálás:	17,3 ha	107,7 ha	0,139 ha	1,8 ha	2,2 ha
Tereprendezés	15 610 m ²		930 m ²		
Útjavítás	5 400 fm				
Csmeteápolás	8010 db				
Bozótirtás	7,05 ha	4 ha		0,8 ha	0,62 ha
Nádvágás	1 500 m ²				
Gyomirtás, kapálás	7 350 m ²			4500 m ²	15 000 m ²
Földmunka	1141 m ³		25,5 m ³		
Táblakarbantartás			20 db		
Szemétygyűjtés vonalas létesítmények mentén			22 000 fm	16 q	
Ároktisztítás			1175 fm		370 fm
Gyomlálás kapálás			2200 m ²		
Tanösvény tisztítás			2700 fm		
Kőgyűjtés			2 ha		
Bozótirtás tanösvények mellett			1590 fm		
Elszáradt ágak összegyűjtése				21 ha	
Vizes élőhelyek hínármentesítése				6460 m ²	
Kerítésépítés					310 fm
Dréncső fektetés					15 fm
Falfelület előkészítése (glettelés, csiszolás, festés)					1100 m ²
Betonozás, járólapp fektetés					20 m ²

Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel

Igazgatóságunk illetékességi területén három Érzékeny Természeti Terület található. A lakosság körében tárgyi évben is nagyon népszerűek voltak az ÉTT-en meghirdetett agrár-környezetgazdálkodási programok. Munkatársaink a bérbe adott területeken segítették a pályázó gazdálkodókat a szükséges dokumentumok beszerzésében. Bérelőink 22 esetben kértek igazolást az öt év időtartamot meghaladó együttműködési szándékkal kapcsolatban. A támogatási kérelmek elbírálásának elhúzódása miatt a gazdálkodók 2005. augusztus hónapjától kezdődően kapták meg a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal határozatát pályázatuk sikerességéről. Év végéig 293 határozatmásolatot küldtek meg igazgatóságunk részére, ezek megoszlása a három ÉTT között az alábbi:

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Hevesi sík ÉTT: 72 db
Borsodi Mezőség ÉTT: 101 db
Bodrogköz ÉTT: 120 db

A beérkezett határozatok száma, nem tükrözi a programokban ténylegesen részt vevő gazdálkodók hányadát, hisz a gazdálkodók bejelentkezése nem kötelező jellegű.

Részt vettünk a Természetvédelmi Hivatal, a Szent István Egyetem és a Tokaji Többcélú Kistérség illetékes szakembereivel a Taktaköz ÉTT megvalósíthatósági tanulmányának elkészítésében.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.7.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda (Eger, Felsőtárkány, Ipolytarnóc, Tiszaújváros)	4	-
Szolgálati lakás (Rejtek, Felsőtárkány)	2	-
Tanya (Ipolytarnóc, Szamárhát, Tiszadob, Tiszadorogma)	4	-

* A turisztikai létesítmények a 8.1 táblázatban kerülnek részletezésre.

Igazgatóságunk a központi egri iroda mellett további három helyen rendelkezik irodaként is funkcionáló, saját tulajdonú épülettel. Ezek közül kettőt 2004-ben építettünk, illetve vásároltunk meg. 2005-ben átadásra került a Felsőtárkányi Látogató és Oktatóközpont központi beruházási és pályázati forrásból. Itt került kialakításra a Nyugat-Bükk Tájegység irodája is, valamint egy szolgálati lakás. Jelenleg négy tájegységben vagyunk kénytelenek bérelt irodában dolgozni. Folyamatos próbálkozások ellenére sem sikerült mindenütt tájegységi kezelőépületekre szert tenni, ennek oka a forráshiány volt. Területi kollégáink elhelyezése céljából szükséges volna szolgálati lakások beszerzése vagy építése, de próbálkozásaink források hiányában eredménytelenek maradtak.

A 2002-ben megvásárolt Mátrai Tájegység Látogató és Közönségszolgálati Központ épület felújításának, bővítésének tervezésére Igazgatóságunk a Széchenyi Turizmusfejlesztési Program

keretén belül pályázatot nyert, így 2003-ben megindult a központ tervezése, 2005-ben közmunkaprogram keretén belül megtörtént a központ részleges felújítása. A későbbiek során itt tájegységi iroda létrehozását tervezzük. A Tiszaújvárosi Irodában megtörtént az irodául szolgáló tanterem, és két másik tanterem felújítása, festése. Az épület a mindennapi munkán kívül jó szolgálatot tett a közmunka program megvalósítása során. A Tiszaújvárosi Önkormányzat 500.000 Ft-ot adományozott a környezeti nevelés céljait szolgáló tanterem berendezésére, és az oktatási programok elindítására. Ennek felhasználása átsúszott a 2006. évre.

2005 - ben megindult az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Területen egy új látogató központ kialakítása ROP pályázati forrásból. A tervezés elkezdődött, a kivitelezés a következő években fog megtörténni.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	18	6
Terepjáró	37	1
Motorkerékpár	2	
Kerékpár	44	40
Vízi jármű	3	2
Videokamera	7	1
Digitális fényképezőgép	26	7
Hagyományos fényképezőgép	30	1
Állványos távcső	7	1
Kézi távcső	68	5
Számítógép	88	8
Laptop	20	17
Mobiltelefon	110	16

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Intézményi beruházási kiadásaink módosított előirányzata 288.737 eFt. A tényleges teljesítés 268.816 eFt – ban realizálódott. Az elmaradás oka a vállalt feladat 2006 – ban történő kifizetése. Kötelezettséggel terhelt maradvány 2005 – ben 20.900 eFt (számítástechnikai eszköz beszerzés és kártalanítás, földvásárlás). A védettségi szint helyreállítása (2.928 eFt) és a szőlőterületek vásárlása, kisajátítása (12.484 eFt) is áthúzódik 2006-ra. (Ezek forrásai fejezeti kezelésű pénzeszközök)

Főbb előirányzat módosítások:

2004 évi maradvány	4.777
védettségi szint helyre állítása	33.139
természetvédelmi kártalanítás, kisajátítás	20.400
szőlő terület vásárlása, kisajátítása	20.198
KAC Borsodi Mezőség vizes élőhely kialakítás támogatása:	1.944
GKM Felsőtárkány Nyugati Kapu Látogatóközpont berendezés:	47.135
GKM Mátrai Látogató Központ:	1.200
GKM Zempléni TK terv:	17.375
Tisza Szamos KHT LIFE társ pályázat:	500
PHARE programból eszköz beszerzések:	109.577
Intézményi többletbevételből:	18.584

A megvalósult beruházásokból az alábbi források szerint történtek beszerzések:

adatok eFt - ban			
Forrás/cél	működési	szakmai	Összes
átvett	6.237	109443	115.680
phare	6.844	102.733	109.577
Saját	16.673	6.688	23.361
összes	29.754	218.864	248.618

Szakmai beszerzések **átvett** pénzeszközből a jelentős a felsőtárkányi kiállítás 39.800,-, védett területek vásárlása 34.209,-, fejlesztési tervek elkészítése 12.050,-; **phare** forrásból térinformatikai adatállomány kialakítása 17.750,-, ipolytarnóci kiállítás műselyemből 12.487,-, traktor beszerzés 17.250,-, szakmai gépek beszerzése; **saját** forrásból zsilip építés 6.000,- eFt értékben. **Működést** szolgáló eszközök beszerzése **saját** forrásból gépjárművek beszerzése, számítás technikai eszközök beszerzése; **átvett** pénzeszközből berendezések, **phare** forrásból szerver szoba kialakítása és szerver programok vásárlása.

Igazgatóságunk alaptevékenységének ellátásához szükséges gépkocsiparkkal rendelkezik. 2005 évben 1 db új terepjáró beszerzésre került sor, de ennek ellenére az Igazgatóságnál további probléma, hogy a kormegoszlásából adódó fenntartási költségeink egyre megterhelőbbek, ezért szükséges további nagyobb összegű beruházás, amit önerőből nem tudunk megoldani. Lecserélésre került többletbevételeinkből 2 db személygépkocsi is.

Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő de bérbe nem adható területek kezelésére már rendelkezünk egy indulási alapot képező gépparkkal, de ennek fejlesztése úgy erőgép, mint munkagép oldalról elengedhetetlen. 2005-ben pályázati forrásból (Phare CBC) sikerült gépparkunkat részben modernizálni (1 db kistraktor adapterekkel, 1 db motorcsónak, 2 db kenu, 1 db ág aprítékoló, 1 db motoros fűkasza, 1 db vontatható aggregátor), részben fejleszteni. Az üzemeltetéshez kapcsolódóan beszerzésre kerültek sövénynyíró, szívó-szecskázó, motorfűrész 2 db, aljnövényzet tisztító 3 db, LIFE pályázati pénzből vásároltunk traktort hótólóval.

Az Igazgatóság működőképességének fenntartása és folyamatos fejlesztése céljából legfontosabb az informatikai rendszer kiépítése és feltöltése. Ezt saját forrásból az igazgatóság csak

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

a szinten tartás mértékéig tudja ellátni. 2005-ben pályázati forrásból (Phare CBC) történt nagyobb összegű számítástechnikai beruházás (9 notebook, 7 PC, 1 szerver, 11 palmtop, 11 db GPS, 1 digitális videokamera, valamint 11 digitális fényképező beszerzése)

Az őrszolgálat ellátásához szükséges alapeszközök rendelkezésre állnak (pl. távcső, fényképezőgépek, állványos távcső).

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.8. Bemutató, oktatás, propaganda (PR)

I.8.1. Turisztikai infrastruktúra

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Szarvaskői geológiai tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szarvaskő környéke	6 km	Geológiai.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, a Rejteki kutatóház mellől indul	800 m	Természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Rejteki – Répáshuta tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Rejteki kutatóház – Répáshuta	9 km	Természeti, kultúrtörténeti, őslénytani, és geológiai ismereteket ad át.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Szalajka-völgyi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad határa	2,6 km	A Szalajka-völgy földtani, víztani, botanikai és tájképi értékeit mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Millenniumi tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Szilvásvárad határa	2,1 km	geológiai, botanikai, víztani, állattani és erdészeti bemutatóösvény.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Olasz-kapu tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: az Olasz-kapui parkolótól indul	8 km	A tanösvényen megfigyelhetők a fennsík felszínalaktani és botanikai értékei, és a tájképi szépségek.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Nagy-mező – Kis-kőháti-zsomboly tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bükk-fennsík: a Bánya-hegyi volt felső parkolótól indul	3,3 km	A tanösvény hivatott a Bükk-fennsík felszínalaktani formakincsének és a Nagy-mező fokozottan védett növényvilágát megismertetni.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Jávorkúti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Jávorkút környéke	3,2 km	A tanösvényen Jávorkút környékének botanikai, zoológiai és földtani értékeit ismertetik a sétaút táblái.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Felsőtárkány – Kő-közi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	800 m	A Szikla-forrást és a fölötte magasodó mészkősziklát, az alatta húzódó Kő-köz nevű sziklaszorost és a tavat fűzi fel egy rövid kirándulás jellegű útvonalra.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Felsőtárkány – Vár-hegyi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	10 km	Földtani formációkkal (dolomitbánya, radiolarit-sziklák), a gyertyános tölgyes, szubmontán bükkös, a mészkerülő tölgyes és a hársas törmeléklejtő-erdő élővilágával, valamint egy késő-bronzkori erődített teleppel, a Kyjatice-kultúra földvárával ismertet meg.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Felsőtárkány – Barát-réti Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Felsőtárkány környéke	6,5 km	A Kő-köz keleti végétől indul, az Oldal-völgy torkolatáig a sárga jelzésű turistaúton vezet, majd áttér a műút túloldalára, s a karthauzi kolostorromtól egy meredek ösvényen közelíti meg a Lök-bérc oldalában előbukkanó sziklavonulatot, a Bujdosó-kőt.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Bélapátfalva – Bél-kői Tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bélapátfalva közelében	5 km	A tanösvény a Bél-kő környékének kultúrtörténetét, a hegy földtani felépítését, növény- és állatvilágát bemutató komplex-típusú tanösvény.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Szilvásvárad – Szalajka-völgyi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park – Szalajka-völgy	4,2 km	A Szalajka-patak mentén vezető sétaút (turistaút) állomásai a Bükk természeti és kulturális értékeire hívja fel a figyelmet.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Szilvásvárad – Millenniumi Tanösvény	Bükki Nemzeti Park – Szalajka-völgy	2,5 km	A tanösvény a Bükk természeti értékeit és a természetvédelmi tevékenységet mutatja be. Megismerkedhetünk a hegység földtanával (itt ki van állítva 13 különböző típusú kőzet a hegységből), a bükki karszttal, a hegység növényvilágával, védett madaraival, valamint az erdészeti tevékenységgel az erdőművelés kérdéseivel.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Miskolc – Szinva Tanösvény	Bükk hegység, Kis-fennsík, szinva-völgy	4 km	A tanösvény a Herman Ottó emlékparktól a Szeleta-tetőn át Felsőhámor fölött Lillafüredre vezet, s a Szinva-völgy, a Kis-fennsík és a Garadna-völgy legfontosabb természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Cserépfalu – Ördögtorony Tanösvény	Bükk, Bükkalja, Déli-Bükk (Bükki Nemzeti Park)	10 km	A tanösvény Cserépfalu kulturális nevezetességeit (barlanglakások, mészegetés), valamint a Bükkalja és a Déli-Bükk földtani, biológiai és őstörténeti (Suba-lyuk) értékeit mutatja be.	Cserépfalu Község Önkormányzata, Holocén Természetvédelmi Egyesület, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Ipolytarnóc – Borókás-árok Geológiai Tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	800 m	a 24-23 millió évvel ezelőtti üledékes kőzetek feltárását a csarnoképületben a miocén folyópart megkövesedett felszínét, a homokkőpadon párosujjú patások, ragadozók, ősrorszarvúak, madarak lábnyomait, a védőpince épületében a Kubinyi Ferenc által felfedezett 46 m hosszú kövült ősfenyő.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Ipolytarnóc – Kőzetpark	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	700 m	20-24 millió éves földtörténeti utazásra invitálja a látogatókat. Az út mellett elhelyezett üledékes és vulkanikus kőzetek (andezit, bazalt) reprezentálják a térséget alkotó földtani formációkat.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Ipolytarnóc – Biológiai Tanösvény	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület	6 km	A tanösvény a hajdani tölgyesek, cserések maradványait és a kiirtásuk nyomán keletkezett legelők növény és állatvilágát mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Hollókő – Vártúra Ösvény és Biológiai Tanösvény	Hollókői Tájvédelmi Körzet	1 km 4,5 km	A Vártúra Ösvény az Ófaluban lévő – a tájvédelmi körzet természeti és kulturális értékeit bemutató – Tájházról indul és a várba visz föl, A Biológiai Tanösvény a Vár-hegyet és az ún. Túlsó-mező hagyásfás legelőjét öleli körül.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Sámsónházi Geológiai Tanösvény	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	3 km	A tanösvény a miocén középső szakaszának földtani formációit (egy sztratovulkáni sorozat), a környék élővilágát mutatja be, a többi szakasza a középső-felső miocén földtani és őslénytani képződményeit tárja fel.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján – Boszorkány-kő Geológiai Tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	400 m	A tanösvény a pliocén-pleisztocén korú 2,4-2,2 millió év között lezajlott) bazaltvulkanizmus jelenségeit mutatja be, a Kis-Salgó (Boszorkány-kő) 571 m magas bazaltkúpját övezi.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(1.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Salgótarján – Szilvásokői Geológiai Tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	3,5 km	érinti a Gusztáv-táró bejáratát a Bagó-kő kőfejtőjét (itt a miocén korú agyagos homok és az erodált felszínére ömlő bazalt érintkezése és egy vető tanulmányozható), a hideg mikroklímájú, szétnyíló hasadékokat (álbarlangokat) és egy oszlopos, padoslemezes szerkezetű bazaltfeltárást.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Somoskő – Magyarbányai Kőpark	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	150 m	kőparkban a környék (Nógrád) jellegzetes kőzeteit gyűjtötték össze. A nyitótábla áttekintő térkép segítségével a kiállított kőzeteket és lelőhelyeiket mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Eresztvényi Kőbányák	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	2,5 km	Az Új-bánya és a Kis-bánya rekultivált területét köti össze a Salgóbányából induló és oda visszatérő tanösvény, melynek táblákkal jelölt megállóhelyei a különböző kifejlődésű lávafolyások és piroklasztikumok (vulkáni törmelék, tufa).	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgó – Somoskő vára tanösvény	Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet	2 km	A Somoskő-várat a salgóvárral összekötő sétaút természetismereti megállókkal.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Parádfürdő – Ilona-völgyi Geológiai Tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	6,5 km	a Keleti-Mátra földtani értékeit és a hajdani ércbányászat emlékeit mutatja be egy 6,5 km hosszú túraútvonalra felfűzve.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Sár-hegyi természetismereti tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	9 km	A tanösvény mindkét többféle növénytársulást (cseres-tölgyes, melegkedvelő tölgyes, pusztafüves lejtősztyepp, sziklagyep), változatos élőhelyeket és a hajdani tájhasználat nyomait mutatja be.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Mogyoróska – Regéci Tanösvény	Zempléni Tájvédelmi Körzet	4,2 km	A Regéc és Mogyoróska között húzódó tanösvény (turistaút) a Zempléni Tájvédelmi Körzet fokozottan védett területén vezet át és a Vár-hegy természeti és kultúrtörténeti értékeivel ismertet meg.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Bél-kő természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park, Bélapátfalva, Bél-kő környéke	7,5	Geológiai és természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Sámsonházai geológiai tanösvény	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	4 km	Geológiai és természetismereti.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Parád, Ilona-völgyi geológiai tanösvény	Mátrai Tájvédelmi Körzet	6,5 km	Geológiai.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	készült
Kozárdi andezitbánya	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Hollókői andezit-telér kőfejtő (régi fürdő mellett)	Hollókői Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Mátraszőlősi Függekő	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.1. Turisztikai infrastruktúra - folytatás)

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Sámsonházai Vár-hegyi kőfejtő	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Sámsonházai Buda-hegyi tufabánya	Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Baglyaskő	Baglyaskői Természetvédelmi Terület	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Eresztvényi Új-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Eresztvényi Régi-bánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Magyarbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Tehenesi bazaltbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Farkaskői andezitbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Salgótarján, Kercsgető alatti homokkőbánya	Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	-	Geológia bemutatóhely.	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	nem készült
Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet agrár-környezetgazdálkodási tanösvény	KTK, Szamárhát, Ökörfüz, Horgoló	8 km	Természetvédelmi.	BNPI-Tiszatáj Közalapítvány	Nem készült

KUTATÓHÁZAK/ SZÁLLÁSHELYEK

1. Rejteki Erdei Iskola és Kutatóház táboroztatási lehetőségekkel /Bükki Nemzeti Park/Cím:

Rejteki Kutatóház, 3559 Répáshuta, Pf. 5., Tel.: (46)-390-174

Férőhelyek száma (fő): **47 fő**

2. Ároktői Kutatóház /Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet/

Férőhelyek száma (fő): **2 szoba, 4 fő számára férőhely**

3. Hollókői Kutatóház /Hollókői Tájvédelmi Körzet/

Cím: Hollókő, Kossuth út 99-100.

Férőhelyek száma (fő): **1 szoba 4 fő részére**

4. Egri Vendégház

Cím: 3304 Eger, Sánc u. 6.

Férőhelyek száma (fő): **4 szoba, 12 fő férőhely**

5. Felsőtárkány Erdei Iskola /Bükki Nemzeti Park/

Cím: 3324 Felsőtárkány, Ifjúság út 34/1.

Férőhelyek száma (fő): **6 szoba, 40 fő férőhely**

7. Létrástető Kutatóház /Bükki Nemzeti Park/

Cím: Miskolc külterület – üzemeltetés szerződés alapján Holocén TE

Férőhelyek száma (fő): **3 szoba, 18 fő férőhely**

6. Csurgói ház/ Zempléni Tájvédelmi Körzet/

Cím: Boldogkőváralja külterület

Férőhelyek száma (fő): **3 szoba plusz tetőtér 12 fő férőhely**

TERMÉSZETVÉDELMI BEMUTATÓHELYEK, KIÁLLÍTÁSOK

- Felsőtárkányi „Nyugai Kapu” Oktató- és Látogatóközpont „Karsz és élővilága” kiállítása
- Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület, Bemutatóhely
- Hollókői Tájvédelmi Körzet „Táj és nép” tájház kiállítása
- Boldogkőváraljai tájtörténeti kiállítás
- Lillafüredi Anna-bg., Szt. István-bg.
- Erdőtelki Arborétum TT
- Oszlai tájház

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1. 8. 1. 1. Tervezett létesítmények, projektek

Mátrafüred – Mátrai Tájvédelmi Körzet Természetvédelmi Látogató- és Közönségszolgálati Központ

A turisztikai megvalósíthatósági tanulmány és építészeti tervek mellett és a hatósági engedélykészerzése megtörtént. A központ létrehozását pályázati támogatásból kívánjuk megvalósítani.

Közmunka programból a központ helyszín tereprendezése (egy épület elbontása) és saját forrásból meglévőépület tatarozással egy tájegység irodaépület kialakítása valósult meg. Ez átmeneti megoldás addig, amíg a tereveknek megfelelő fejlesztéshez pályázati, vagy egyéb támogatást nem tudunk szerezni.

A látogatóközpont megépítésével szervezett körülmények között a lehető legteljesebb körű tájékoztatás nyújtása a Mátrába érkező vendégek számára a természeti- és turisztikai érdekességekről, látnivalókról, a természetben történő tartózkodás lehetőségeiről, feltételeiről

- erdei iskola funkcióval a NAT környezeti-, természetvédelmi nevelési feladatainak megfelelő oktatási program működtetésére (erdei iskola, táborok)
- megfelelő szintű tájegység iroda kialakítására.

Salgótarján - Baglyaskő Természetvédelmi Látogatóközpont, Oktató- és Bemutatóhely

Látogatóközpont, oktató- és bemutatóhellyel 223 m² bemutatóterrel, 108 m² gazdasági épülettel, valamint 26 053 m² kültéri területen bemutató-, játszó-, pihenő-, és parkolóhely, valamint közlekedési felületekkel.

- iskolák, családok, turisták és a fogyatékosok /segítséggel élők/ számára is a természetvédelmi, földtani, biológiai ismeretek bővítésére, közvetlen élmények átélésére természetben
- a látogatóközpontban fogyatékkal élők közvetlen élményszerzésére a kialakítandó bemutatói, kiállítási modellen keresztül, amely érzékszerveiben, mozgásában korlátozott vendégek számára is értelmezhetővé, érzékelhetővé és élménnyé teszi a látogatást
- a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzettel a határon érintkező szlovákiai Cseres-hegység Tájvédelmi Körzet (Cerova vrchovina CHKO) bemutatására
- tájegység iroda kialakítására

2005-ben előrelépés nem történt a létesítmény kialakítás irányában..

Zempléni Tájegység (Zempléni Tájvédelmi Körzet és Tokaj-Bodrogszeg Tájvédelmi Körzet) ökoturisztikai fejlesztése

Füzér: Natúrpark Természetvédelmi Központ, Telkibánya - Beléptető kapu, Hejce - Beléptető Kapu, Mogyoróska – Természetvédelmi információs ház, Boldogkőváralja - Tájház és természetvédelmi információs pont, Háromhuta– kiállítás és információs pont.

A terület tulajdonviszonyainak rendezése még megoldatlan.

1. 8. 1. 2. Megelevő létesítmények, programok

Bél-kő bánya és tanösvény

A tanösvény a bélapátfalvai ciszterci monostor templomépületétől indul és a Béel-kő megegaradt 815 m magas csúcsára vezet 4 km hosszan. Bemutatja a Béel-kő és környéke geológiai-, és élő természeti értékeit. A bélapátfalvi cementgyár és az azt követő bányabezárás során a BÉCEM Rt. felszámolása során született meg az ötlet, hogy a bánya tájrendezésével együtt váljon lehetővé

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

azoknak az értékes földtani látnivalóknak a felkeresése, amelyek a bányaművelés során váltak láthatóvá.

A tanösvényt átadása óta népszerű a vendégek körében, és a településen lakók számára egyaránt, mert a ciszter apátság mellett további programkínálatot kínál a turisták számára. A sétaút nyomvonalának nagyobb része a bányászatot kiszolgáló üzemi út, melyet az illegális behajtás és így a gyalogos kirándulók veszélyeztetésének megelőzésére egy sorompós útlezárást vezetünk be.

Herman Ottó Emlékpark – Miskolc

Jelenleg használaton kívül van az épület, egyrészt a faszervezet leromlott (életveszélyes) állapota miatt, másrészt humán erőforrásaink kapacitáshiányából fakadóan.

Szent István-barlang Fogadóépület – Lillafüred

A barlang bejáratnál 2002-ben épült új fogadóépület nyomott vezetékes szennyvíz elvezető rendszere nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Elkészültek az engedélyes tervek a gravitációs elvezetés lehetőségére.

Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület Bemutatóhely kezelőépületei

2001 év végén a területre érkező évi 24 ezer fő látogató számára kultúrált szolgáltatást biztosító épület került kialakításra. A kutatóháznál kialakított kis előadó- és értekezlet terem alkalmas kihelyezett szakmai programok, tréningek szervezésére. Ehhez rendelkezésre állnak a korszerű audiovizuális eszközök.

További fejlesztési lehetőség az alsó fogadó épületnél nagyobb (busznyi) csoportok belső elhelyezésének biztosítása, számukra rossz idő esetén előadások technikai feltételeinek megteremtése.

A benyújtott ROP 1.1 pályázat keretében megvalósuló beruházások egy többlépcsős térségi turisztikai fejlesztés I. ütemét képezik. A projekt keretében felújításra, átalakításra, bővítésre kerül a jelenleg leromlott állagú fogadóépület, kialakításra kerül egy szimulációs terem, egy kiállítóter, egy konferenciaterem, egy kerékpár- és babakocsi tároló, egy ajándékbolt, valamint a turisták által önállóan kezelhető információs portál. A projekt másik fő elemeként a Tasnádi Kubacska bemutatócsarnokban kiépítésre kerül egy, az ősvilági élőhely bemutatását 3D formában lehetővé tévő vizuáltechnikai rendszer. A tudományos igényű bemutatót követően a fogadóépület szimulációs termébe telepített „4D Motion Theatre” segítségével a látogatók személyesen is átélhetik az ősvilági történéseket. A geológiai tanösvény mentén kiépítendő túravezetői rádióhálózat az ideérkező külföldi turisták számára lehetővé teszi, hogy az általuk választott idegen nyelven követhessék nyomon az őstörténeti múlt bemutatását. A projekt keretében megvalósul a II. számú bemutatócsarnok páramentesítése, kialakításra kerül a turisták fogadására alkalmas parkoló és megtörténik a bemutatócsarnokok, valamint a túraútvonal akadálymentesítése. Kiépítésre kerül a látogatók igényeinek megfelelő színvonalú kultúrált higiénés létesítmény, egy elektronikusan vezérelt automata sorompó, valamint megoldódik a meglévő, illetve az újonnan megépülő létesítmények szennyvízelvezetése, kezelése.

Oszlai Tájház

A Cserépváralja Polgármesteri Hivatallal közösen üzemeltetett kiállítás anyagának múzeumi rekonstrukciója esedékes (a miskolci Herman Ottó Múzeum anyaga), az épület külső felújításra szorul.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Hollókő „Táj és nép” kiállítás

A kiállítás anyaga továbbra is felújításra szorul, a Világörökség részét képező falumúzeumban a látogató érdeklődés várható alakulása miatt a kiállított ismertetőket több nyelven kell megjeleníteni.

Erdőtelki Arborétum

2004-ben már elkészültek a fa- és cserjegyűjtemény fajneveit ismertető táblák, valamint a bejáratnál a látogatókat tájékoztató, orientáló Led-kijelzős, elektromos térképes tábla.

Ároktői kutatóház és kiállítás

Az épület jó műszaki állapotban van, a helyi iskolai gyűjtésből álló kiállítási anyaga bővítésre szorul.

Felsőtárkány – „Nyugati Kapu” Oktató- és Látogatóközpont

2005. szeptember 23-án átadásra került az ingatlanon található épületegyüttes, valamint a látogatóközpontban található „Karszt és élővilága” kiállítás is megnyitotta kapuit a látogatók előtt. A főépület kiállítása diorámákon, terepasztalon, és táblákon keresztül mutatja be a karsztterületek védett értékeit. Érdekesség az épület pincéjében felépített Istállós-kői-barlangrekonstrukció. A központi épületben kiállítás és szakmai tanácskozások, továbbképzések, konferenciák megtartására alkalmas 52 m²-es előadóterem található. A látogatóközpont előterében található recepció-ajándékbolt és a központi kiállítás, valamint a konferenciaterem egy fővel és rögzített nyitva tartással üzemel. Az épületek nappali és éjszakai őrzése, azok folyamatos karbantartása a gondnok feladata.

Az erdei iskola egy korszerű, 40 fő elszállásolására alkalmas szállásépület, közösségi helyiséggel, a parkban sátorozóhellyel és egy 100 m²-es, fedett foglalkoztatóval áll a vendégek és az érdeklődők rendelkezésére.

A fogadóépület előtti tóparti sétányon kialakított kőzetpark (geológiai bemutatóhely) található. A Szikla-forrástól indul egy háromkörös tanösvényhálózat, mely a környék látnivalóit, valamint a hegység természeti és kultúrtörténeti értékeit mutatja be.

Rejteki Kutatóház és Oktatóközpont

A rejteki központ jelenleg 47 fő befogadására alkalmas szálláshely, erdei iskolai, tábori programok színhelye. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai Szakszolgálati Intézet munkatársai készítették elő a rejteki erdei iskola program akkreditációját. A rejteki kutatóház szálláshely üzemeltetését 2004 szeptemberétől vállalkozó végzi.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.8.2. Kiadványok

Áras kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában (2006. jan. 01.)
5	Boldogkővárálja történeti emlékek	1985.	2434
6	Regéci vár	1985.	1301
7	Zempléni túra	1985.	3381
8	Ismeretterjesztő füzet (8 nemzeti park)	1996.	1921
9	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park Ig., angol)	1996.	888
10	Ismeretterjesztő füzet (Bükki Nemzeti Park Ig., magyar)	1996.	
11	Ismeretterjesztő füzetcsomag (nemzeti park igazgatóságok, Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, 9 db/csomag, angol)	1996.	1
12	Ismeretterjesztő füzetcsomag (nemzeti park igazgatóságok, Bükki Nemzeti Park Ig., 9 db/csomag, magyar)	1996.	0
13	Szarvaskői geológiai tanösvény füzete	1998.	15

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
14	Képeslapok (8 nemzeti park)	1986.	4156
15	Képeslapok (Hollókő)	1986.	37
16	Ipolytarnóci geológiai tanösvény képeslapja	2002.	10
17	Ipolytarnóci képeslap	1976.	1 000
18	Ipolytarnóci rinocérosz képeslap	1986.	20
19	Képeslapok 3. sz. (Bükki Nemzeti Park)	1986	0
1920	Képeslapok 4. sz. (Bükki Nemzeti Park)	1986.	3279
21	Képeslapok (Bél-kő, Bükki Nemzeti Park)	1986.	12872
22	Képeslapok (Zempléni Tájvédelmi Körzet)	1986-1990	25993
22	Képeslapok (lillafüredi barlangok)	2004.	6277
23	Matricák (Bükki Nemzeti Park)	2002.	9299
24	Matricák (Anna-bg.)	1994.	4
25	Matricák (Szt. István-bg.)	1994., 2005. újrakiadás	2152
26	Matricák (Ipolytarnóc)	2000., 2005.	2362
27	Matricák (Szalajka-völgy)	2005.	2133
	Természetvédelmi plakátsorozat (12 féle)	1994.	16524
28	10 nemzeti park plakátsorozat	2003.	343
29	Jelvény (természetvédelmi)	1997.	221

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

	Jelvény (Bükk Nemzeti Park)	1990.	53
	Műgyantás kitűző (Bükk Nemzeti Park)	2005.	495
30	Közet (Ipolytarnóc)	1986.	30
31	Bükk Nemzeti Park 20 éves kiadvány (angol)	1998.	213
32	Bükk Nemzeti Park 20 éves kiadvány (magyar)	1998.	56
33	Bükk Nemzeti Park 25 éves kiadvány (magyar)	2003.	1783
34	Bükk Nemzeti Park 25 éves kiadvány (angol)		
35	Bükk Nemzeti Park kerékpáros térkép (magyar, angol)	2002.	2464
36	Hogyan építsünk tanösvényt? (könyv)	1999.	225
37	Magyarország nemzeti parkjai I. c. CD-ROM	2001.	3
38	Bükk Nemzeti Park térkép (Paulus)	2003.	2807
39	Szalajka-völgy túravezető füzet	2000.	1511
40	Rejteki tanösvények túravezető füzet	2003.	123
41	Felsőtárkányi tanösvények túravezető füzet	2003.	32
42	Mátrai Tájvédelmi Körzet	2001.	375
43	A Bükk Nemzeti Park könyv – Hegyek, erdők, emberek –	2002.	2757
44	Magyarország botanikus kertjei kiadvány	2001.	87

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(I.8.2. Kiadványok - folytatás)

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
44	Rejtektől – Tárkányig tanári kézikönyv	2003.	244
45	Bél-kői tanösvény leporelló	2003.	949
46	Bél-kői tanösvény füzet	2003.	1987
47	Ipolytarnóci medál és lábnyom vegyes	1986.	10
48	Ipolytarnóci plakett	1986.	5
49	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület füzet (angol)	1986.	17
49	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület füzet (magyar)	1986.	10
50	„Színek szárnyán” videokazetta	2003.	537
51	Lillafüredi barlangok képeslap	2004.	1 012
52	Bükk-fennsíki tanösvények füzet	2004.	419
53	Szt. István-barlang füzet	2004.	1 566
54	Anna-barlang füzet	2004.	775
55	„Bükki Nemzeti Park” videokazetta	2004.	779
56	Lillafüredi barlangok képeslapok (8 féle)	2005.	6277
57	Anna-barlang füzet	2005.	456
58	Szt. István-bg. Füzet	2005.	1318

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Reprezentációs kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	Ipolytarnóci díszdoboz	1986.	3
2	Mesél a Szalajka-patak kiadvány	2002.	30
3	Vadászetika tanulmány füzet	2003.	21
4	„Sír a Tisza” c. könyv (angol)	2002.	5
5	Hangony és Hódos-völgye c. könyv	2001.	70
6	„Szalmafüű a visszhangok völgyében” c. könyv	2002.	45
7	Fejlesztési dokumentáció	2005.	42

Ingyenes terjesztésű kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	A Karancs-Medves és a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet	2005.	598
2	A Lázberci és a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet	2005.	788
3	Az Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület és a Hollókői Tájvédelmi Körzet	2005.	308
4	A Zempléni és a Tokaj-Bodrogszeg Tájvédelmi Körzet	2005.	573
5	A Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet	2005.	608
6	Természetvédelmi, ökológiai és ökoturisztikai fejlesztések a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén	2005.	
7	Védett területek és természetvédelmi fejlesztések a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén	2005.	
8	Szt. István-bg. Leporelló	2005.	6280
9	Anna-bg. Leporelló	2005.	3902
10	Környezetismereti tanösvények és bemutatóhelyek Észak-Magyarországon	2005.	200

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

11	Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2006-os Programfüzet	2006.	5 000
12	Szarvaskő természeti képe (leporelló)	1982.	35304
13	Bükk-fennsíki rétek (leporelló)	1982.	
14	Bükk vízek (leporelló)	1982.	
15	Hór-völgy, Ódorvár, Oszla (leporelló)	1982.	
16	Ismeretlen társbérlelők, a denevérek (leporelló)	2002.	1050
17	Bükk Nemzeti Park (TermészetBúvár melléklete - leporelló)	2003.	77
18	Streibecz István: Természetvédelmi elvárások a vadászetikában füzet	2003.	1979

Selejtezett kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.) a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság raktárában
1	Szinva-völgyi tanösvény	1980.	1776
2	Reklámtasak	1986.	0

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A kiadványokat, füzeteket, könyveket, egyéb reklámhordozó eszközöket, szóróanyagokat Igazgatóságunk elsősorban nagy forgalmú látogatóhelyein (Ipolytarnóc, Hollókő, Erdőtelek, Lillafüred, Szilvásvár, valamint az egri igazgatósági központban) teszi elérhetővé. Több bizománnyal állunk kapcsolatban, a Bükki Nemzeti Park monográfiát könyvterjesztő is értékesíti. Egyre nő az igény és elvárás a színvonalas kiállítású ismertető és reklámanyagok iránt. Sajnos a régiós rendezvények, saját természetvédelmi rendezvényeinkhez, a jeles napok programjaihoz nem tudunk megfelelő mennyiségű ingyenes kiadványt biztosítani. Igazgatóságunk központjából kölcsönözhető az „Élet a Tisza mentén” című fotókiállítás.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2003 óta a kiemelt turisztikai létesítmények elárúsító helyein (a sajátjain kívül) más közreműködő vállalkozók/bizománnyosok kezébe is átadta az alábbi természetismereti és ismeretterjesztő kiadványainak árusítását:

	Település	Elárúsító hely	Üzemeltető
1.	Budapest	KvVM Zöld Bolt	Ditrói Tamásné
2.	Eger	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
3.	Eger	Tourinform Eger	Tourinform Eger
4.	Erdőtelek	Erdőtélki Arborétum TT	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
5.	Felsőtárkány	„Nyugati Kapu” Oktató- és Látogatóközpont, Recepció	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
6.	Bélapátfalva	Bélapátfalvi Apátság melletti Ajándékbolt	Bélkő Tours Bt.
7.	Bélapátfalva	Bélapátfalva Idegenforgalmáért Közhasznú Egyesület	Bélapátfalva Idegenforgalmáért Közhasznú Egyesület
8.	Hollókő	Hollókői Tájvédelmi Körzet tájháza	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
9.	Ipolytarnóc	Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület Bemutatóhelye	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
10.	Karcsa	BOKARTISZ Bodrogi Környezetgazdálkodási és Tájrehabilitációs Kht.	BOKARTISZ Bodrogi Környezetgazdálkodási és Tájrehabilitációs Kht.
11.	Mátrafüred	Mátrai Tájvédelmi Körzet Iroda	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
12.	Miskolc – Lillafüred	Szt. István-barlang Fogadóépület	Polgár Anasztázia
13.	Noszvaj – Várkút	Várkúti Turistaház	Várkút Szabadidős Programszervező Kht.
14.	Répáshuta	Hegyező Kerékpáros Természetvédelmi Egyesület Bázisa	Hegyező Kerékpáros Természetvédelmi Egyesület
15.	Salgótarján	Észak-Magyarországi Regionális Környezetvédelmi Központ	Észak-Magyarországi Regionális Környezetvédelmi Központ Alapítvány
16.	Szarvaskő	Ökopark Panzió és Kemping	Dr. Zsirai Sándor
17.	Szilvásvár	Millenniumi és természetismereti tanösvény	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
18.	Szilvásvár	Kalapat kilátótorony	Magyar Tamás
19.	Szilvásvár	Ósi mesterségek Boltja	Barlang Bt.
20.	Szilvásvár	Turisztikai Központ	Gloriett 2002 Kft.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.8.3. Látogatottság

	Látogatók száma
Saját oktatási központ	755 fő
Szakvezetési túra	2 300 fő
Látogatóközpont /Felsőtárkány/	980 fő
Múzeum/kiállítás	Hollókői Tájvédelmi Körzet tájháza – 4 654 fő Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Terület Bemutatóhely – 23 237 fő Erdőtelki Arborétum – 7690 fő Szt. István-barlang – 40 570 fő Anna-barlang – 16 459 fő Boldogkőváralja – 185 fő Hollókő – 4654 fő
Nyílt/jeles nap, rendezvény	1500 fő
Tematikus túrák	230 fő

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

A Bükki Nemzeti Park, hazánk legnagyobb összefüggő erdős védett területe, több mint 1 millió látogatót vonz évente. A látogatók jelentős része azonban nem a nemzeti parkot keresi, hanem rekreációs igények vezetik el hozzánk.

A nemzeti parkban a látogatók számára egyre több az olyan turisztikai terméket kínálnak, amelyek a természeti értékeket bemutatását célozzák meg. A Bükki Nemzeti Park felsőtárkányi, látogató- és oktatóközpontja központja 2005 szeptemberében került átadásra. Az épületben berendezett Karszt és Élővilág kiállítást és ökoturisztikai információs pontot egyre többen keresik fel. A Látogatóközpont nyitását követő időszakban – bár az a turisztikai szezon végére esett – külföldi látogatóink is voltak. A látogatóközpontban a vendégek egy helyen kapnak átfogó képet a Bükki Nemzeti Park természeti és kulturális értékeiről, látnivalókról és programokról, a látogatási szabályokról. A turisztikai információs szolgáltatáson keresztül egyéb helyi szolgáltatásokról, eseményekről is információkhoz jutnak.

A nemzeti park egész területe a jelzett turistautakon szabadon látogatható, de egyes védett vagy fokozottan védett fajok élőhelyein korlátozásokra lehet szükség. A terület kiemelt természetvédelmi értékeinek fenntartása érdekében a nemzetközi gyakorlatnak is megfelelő kezelési zónabeosztási rendszer került bevezetésre. A természetjárás mellett a kerékpáros látogatási formát is ösztönzi a nemzeti park erdei kerékpáros úthálózata. A működő szilvásváradi mellett már Felsőtárkányban is tervezünk kerékpárkölcsonzó szolgáltatást, melyhez a kerékpárok 2005 decemberében beszerzésre kerültek.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.8.4. Propaganda (PR)

		Megjelenés/részvétel száma	
		Irott	Elektronikus
Kiállítás, vásár 4			
Média	<i>Helyi</i>	61	53
	<i>Regionális</i>	32	34
	<i>Országos</i>	23	18
Egyéb			

Honlap címe	www.bnpi.hu
--------------------	--

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Igazgatóságunk propaganda (PR) és kommunikációs feladataiban részt vesznek mind a központban dolgozó kollégák, mind a tájegységek munkatársai. Környezetvédelmi, turisztikai és nagyobb sportrendezvényeken kiadványok, szórólapok és kiállítási anyagokkal, a helyi és az országos sajtóban a körzeti televízióban és rádióban rendszeresen szerepelt a nemzeti park igazgatóság.

2005-ben folytattuk a NATURA 2000 és a CITES előírásokat bemutató tablós vándorkiállítást. A tablókat közintézményekben, iskolákban 2-3 hetes időtartamra helyeztük el.

A határmenti együttműködéseket támogató PHARE CBC pályázaton szakmai (kutatási anyagok), publikációk és 20 tablóból álló mobil kiállítás készült. A mobil kiállítás anyagát több közintézményben és iskolában bemutattuk.

Tájegységi nyílt napokon, a természetvédelmi „Jeles napokon” természetvédelmi programokat ismertető előadások, bemutató foglalkozások a helyi lakosság bevonásával.

Éves propaganda (PR), illetve marketing terv nem készült, ehhez nem rendelkezünk elkülönített költségkerettel.

1.8.5. Oktatás, bemutatás

Felsőtárkány „Nyugati Kapu” Oktató-, Látogatóközpont - erdei iskola program

A 2005. szeptemberében átadott oktató-és látogatóközpont a környezeti nevelési, erdei iskolai, természetismereti programok ideális helyszíne. A látogatóközpontban természetvédelmi szaktáborok, ökotáborok lebonyolítására került sor.(A résztvevők száma összesen 192 fő volt) A természetvédelemmel kapcsolatos jeles napokról (pl. A Föld Napja, Madarak és Fák napja, Állatok Világnapja) kistérségi, megyei szintű versenyekkel, vetélkedőkkel emlékeztünk meg partner iskolákkal és megyei Pedagógiai Intézetekkel közreműködve.

Az ötnapos 39 órás „ a Bükk csodálatos” erdei iskola programunkat és moduljait 2005 őszén számos általános iskolai csoport igénybe vette közel száz fős létszámmal.

Az erdei iskola regisztrációja megtörtént, a programok (modulok) önminősítése a következő év feladata.

A központi épület számtalan szakmai tanácskozásnak, konferenciának, továbbképzésnek adott helyszínt.

Rejteki Kutatóház és Oktatóközpont

A rejteki központ jelenleg több mint negyven fő befogadására alkalmas, erdei iskolai, tábori programok színhelye. A felsőtárkányi központtal kooperálva tervezzük működtetését. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Szakmai Szakszolgálati Intézet munkatársai készítették elő a rejteki erdei iskola program akreditációját. A rejteki kutatóház szálláshely üzemeltetését vállalkozó végzi.

Szakképzésben való részvétel, szakmai gyakorlatok, terepgyakorlatok szervezése, irányítása, szakdolgozatok és diplomamunkák témavezetése.

A magyarországi egyetemek, főiskolák természetvédelemmel kapcsolatos képzéseiben az igazgatóság igény szerint részt vesz, támogatja a hallgatók nyári gyakorlatainak, tanulmányútjainak, terepi kutatásainak a Bükki Nemzeti Parkban történő lebonyolítását. A nemzeti park szakemberei az igazgatóság természetvédelmi kezelési, fejlesztési tevékenységéhez kapcsolódó szakdolgozatok, diplomamunkák esetében témavezetést, szakmai felügyeletet vállalnak. 2005-ben 37 diák, főiskolai és egyetemi hallgató vett részt szakmai gyakorlaton a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságon.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Szakmai gyakorlaton résztvevők száma	Oktatási intézmények
8	Eszterházy Károly Főiskola, Eger
6	Debreceni Egyetem Mezőgazdaságtudományi Kar, Agrártudományi Centrum
1	Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
1	Debreceni Egyetem, Műszaki Főiskolai Kar, Alkalmazott Ökológiai Tanszék
3	Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet
1	Corvinus Egyetem, Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék
2	Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Kara
1	Budapesti Műszaki Egyetem (környezetmérnök)
2	Vadas Jenő Szakközépiskola, Mátrafüred
4	Izsó Miklós Gimnázium és Szakközépiskola és Diákotthon, Edelény
1	Budapesti Gazdasági Főiskola
3	Károly Róbert Főiskola, Gyöngyös
1	Tessedik Sámuel Főiskola (Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar)
1	Kodolányi János Főiskola (Turizmus Tanszék), Székesfehérvár
1	Kecskeméti Főiskola, Kertészeti Főiskolai Kar
1	Egri Kereskedelmi, Mezőgazdasági, vendéglátóipari Szakközép-, Szakiskola és Kollégium
37	Összesen

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Szakmai Tanácskozások:

Szakmai tanácskozások, fórumok	Megvalósítás időpontja, résztvevők száma	Partner
Oktatás-Művelődés-Környezeti nevelés Célja: természetvédelmi, közművelődési intézmények múzeumpedagógiai, szabadidős, kulturális programjainak bemutatása az oktatási intézmények felé	2005. április 18. 90 fő	Önkormányzatok; Művészetek Háza – Eger; Megyei Múzeumok Igazgatósága – Dobó István Vármúzeum; Eszterházy Károly Főiskola
Munkaértekezlet a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a természetvédelmi civil szervezetek együttműködésének lehetőségeiről	2005. június 3. 50 fő	-
A Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok (KOKOSZ) X. Országos Találkozója A konferenciát programmal és kiadványokkal támogattuk. Ismertettük a felsőtárkányi nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont bemutatása	2005. szeptember 23-24. 80 fő	Tűzliliom Környezetvédelmi Oktatóközpont Egyesület
A nemzeti park igazgatóságok turisztikai és oktatási felügyelőinek szakmai találkozója	2005. október 19-21. 48 fő	Nemzeti park igazgatóságok, OKTVF
III. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia „Az élőhelyek védelmében”	2005. november 3-6.	Eszterházy Károly Főiskola
„Természetvédelem és erdőgazdálkodás” – A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság által a természetvédelmi civil szervezetek számára rendezett szakmai fórum	2005. december 15. 45 fő	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Állami Erdészeti Szolgálat, Egererdő Rt., Északerdő Rt.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

1.9. Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Státna ochrany prírody (SOP SR)	Szlovákia (Besztercebánya)	<p>Phare CBC pályázatokban való partneri együttműködés, két pályázat tükörprojektként való benyújtása. A magyar oldalon mindkét, a szlovák oldalon az egyik pályázat került pozitív elbírálás alá, 2005-ben a megnyert projektek megvalósítása mindkét oldalon megtörtént</p> <p>A Cerová Vrchovina CHKO (Szlovákia) és a határos Karancs-Medves Tájvédelmi Körzetben közös tanösvény magyar oldalának tervezése (terepbejárások, tervek előkészítése).</p> <p>A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a szlovákiai Latorica CHKO, az eperjesi központ közötti együttműködése hiúz, farkas, vadmacska populációk felmérése, populációdinamikai folyamatok elemzése.</p> <p>Szakmai anyagok (kiadványok, könyvek) cseréje</p>
ERÓPA TANÁCS	Franciaország	Az Ipolytarnóci Ósmaradványok Természetvédelmi Terület központi magjának „Tarnóci Ósélőhely” néven történt Világörökségi felterjesztését az UNESCO szakmai testülete a jelölt listára felvette.
Slovenská Agentura Zivotného Prostredia (SAZP)	Szlovákia (Besztercebánya)	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság részt vett a SAZP sportnap rendezvényen.

Jelentés a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

(1.9 Külföldi együttműködés - folytatás).

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Správa Slovensky Jaskyn	Szlovákia (Liptószentmiklós)	Tapasztalatcsere a idegenforgalmi barlangok üzemeltetése, barlangvédelmi munkáinak megismerésére.
EUROPARC	Németország	Európai Nemzeti Parkok Napja (május 24.) rendezvény, kapcsolattartás
National Park Service / SEKI NP	USA	Tanulmányút és kapcsolatfelvétel
Retezat NP	Romania	Testvér Nemzeti Parki szándéknyilatkozat, szakmai látogatás tervét a román fél elhalasztotta 2006. első negyedévre

A 2005. évben a szlovák-magyar határmenti kapcsolatainkat erősítette a határmenti pályázati lehetőségek közös kihasználása, ennek keretében két Phare CBC pályázat tükörprojektként való benyújtása és sikeres teljesítése a Státna ochrany prirody (SOP. SR) partnerségében. A projekt során szakmai találkozók, fórumok kerültek megrendezésre. Ennek eredményeként a határmenti természetvédelmi területeket ismertető kiadványok valamint kutatási anyagok készültek el egy közösen kialakított koncepció alapján.

A román-magyar környezetvédelmi kormányközi egyezmény keretében testvérparki együttműködés lehetősége nyílt meg a Retezat NP-al, amelyet a román fél részéről felmerült adminisztratív és objektív (árvíz) problémák miatt 2006.tavaszára átütemeztünk.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Együttműködés hazai szervezetekkel:

Hazai szervezetek vonatkozásában a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság az alábbiakkal tart folyamatos kapcsolatot:

- *Életfa Környezetvédő Szövetség*
- *Miskolci Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány*
- *Karancs-Medves Alapítvány*

A fenti három szervezettel igazgatóságunk közös programot nevezett a PEA I. pályázaton az Észak-Magyarországi környezeti-ökológiai tanácsadó hálózat létrehozására

Kiemelt partnereink a természetvédelmi kezelési és kutatási feladatok területén:

- *Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Bükki -, Nógrádi-, Zempléni-, Tiszavasvári Helyi Csoportjai, a Tűzokvédelmi munkacsoport és szakosztályai (ragadozómadár fajok aktív védelme az igazgatóság működési területén, kétéltű hulló felmérés, alpesi götte felmérés és védelem, szalakótavédelmi program, gyöngybagoly és uhu állományfelmérés és védelem, gyurgyalag monitoring, stb., bemutatóhelyek létesítése, fenntartása. szakmai programok, jeles napok közös szervezése)*
- *Tiszatáj Közalapítvány (folyamatos együttműködés, területkezelés, agrár környezetvédelmi oktatási program, fajvédelmi programok)*
- *Bükkvidék Közalapítvány*
- *Hatvani Környezetvédő Egyesület*
- *Földtani Örökségünk Természetvédelmi Egyesület*
- *Kék Bolygó Egyesület*
- *Bükki Víz Alapítvány*
- *Miskolci Egyetem Hidrogeológiai és Mérnökgeológiai Tanszék*
- *Kosbor Természetvédelmi Egyesület*
- *WWF Magyarország*
- *Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület*

További partnereink a természetvédelem területén:

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány, Zemplén-Abauj Természetvédelmi Értékeiért Egyesület, Magyar Denevérbarátok Zempléni Helyi Csoportja, Nimfea Természetvédelmi Szövetség, Magyar Denevérvédők Baráti Köre, Üröm Természetvédelmi Egyesület, Magyar Denevérvédelmi Alapítvány, Macskahere Természetvédelmi Egyesület, Alapítvány a vidrákért, Bükki Emlőstani Kutatócsoport Egyesület

Partnereink a kulturális értékmegőrzés, turizmus területén:

- *MATUR Ökoturisztikai Tagozat*
- *B. A. Z. Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Heves Megyei Természetjáró Szövetség*
- *Lillafüredért Alapítvány*
- *Noszvajért Idegenforgalmi Egyesület*
- *Szilvásváradai Túrakerékpáros Egyesület*
- *KEROSZ (Kerékpárosok Országos Szövetsége)*
- *IPOLY UNIÓ Környezetvédelmi és Kulturális Egyesület*
- *Öko-Salgó Környezetvédelmi Egyesület*
- *Országos Erdészeti Egyesület*

1.10. Nemzeti Park Tanács

2005-ben az Észak-magyarországi régió neves természetvédelmi szakembereinek bevonásával megalakítottuk a Nemzeti Park Tanácsot, mely első két ülését meg is tartotta 2005-ben. A Tanács tagjai a következők:

Elnök: Gasztonyi Éva, nyugdíjas, a BNPI Földtani és Tájvédelmi Osztályának volt osztályvezetője.

Gasztonyi Éva sokoldalú, rendkívüli munkabírási, munkatársai elismerésével bíró kolléga, aki a földtani természetvédelem és a környezeti nevelés, a természeti értékek bemutatása valamint a természetvédelem népszerűsítése terén is jelentős eredményeket ért el. Mind munkahelyén, mind természetvédő egyesületekben végzett munkája példamutató.

Titkár: F. Nagy Zsuzsanna, Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány programvezetője

Az Észak-magyarországi Régió civil környezet- és természetvédelmi tevékenységében való aktív és szervező részvétel, a területfejlesztési döntés-előkészítési folyamatokban a társadalmi részvétel elősegítése. Aktív környezet- és természetvédelmi tanácsadói tevékenységet folytat, tanácsadói irodát vezet, táborok szervezésében vesz részt.

Tagok:

Dr. Suba János, nyugalmazott főiskolai tanár

A Bükki Nemzeti Park, az Aggteleki Nemzeti Park és a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet területén végzett alapozó botanikai feltáró munkát és természetvédelmi célú kutatásokat, a Bükki Nemzeti Park létrehozása során kimagasló szakmai tevékenységet végzett. A boldogasszony papucs védelme érdekében kifejtett természetvédelmi munkája, valamint sokrétű, tudományos ismeretterjesztő munkássága példaértékű.

Prof. Dr. Fűkőh Levente, Mátra Múzeum Igazgatója

A Bükki Nemzeti Park alapítása óta jelentős munkát végez a Nemzeti Park tudományos értékeinek feltárása és bemutatása, népszerűsítése terén. Közreműködésével valósultak meg a Nemzeti Park értékeit bemutató első kiállítások. Tudományos, ismeretterjesztő cikkei széles körben népszerűsítették a természeti értékeket és megőrzésük fontosságát.

Varga Béla, Pro Silva Hungaria Egyesület elnöke

A Pro Silva Hungaria Egyesület elnökeként úttörő munkát végez a folyamatos erdőborítás melletti természetkímélő erdőhasználati modellek kidolgozásában és elterjesztésében.

Hegyessy Gábor, muzeológus, Kazinczy Ferenc Múzeum

Borsod-Abaúj-Zemplén megye, különösen a zempléni és abaúji tájak élővilágának feltérképezése során számos, a természetvédelem számára jelentős adatot tárt fel. Elsősorban a bogárfauna kutatását végzi, de e mellett számos más, a természetvédelem számára fontos élőlénycsoportról is gyűjt információkat.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

Dr. Kárász Imre, tanszékvezető egyetemi tanár, Eszterházy Károly Főiskola, Környezettan Tanszék

A főiskola oktatójaként, valamint a Tűzliliom Környezet és Természetvédő Oktatóközpont vezetőjeként a környezettani oktatás, valamint a környezeti nevelési tevékenység terén jelentős eredményeket ért el, programjai révén számos hallgató került közelebbi kapcsolatba a Bükk természeti értékeivel, valamint a környezet- és természetvédelmi tevékenységgel.

Prof. Dr. Kovács Jenő, az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság Erdészeti Szakbizottságának elnöke.

Munkássága révén a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság és a Miskolci Akadémiai Bizottság között szoros munkakapcsolat alakult ki.

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

I.11. Ellenőrzés

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1.	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Ellenőrzési Önálló Osztály	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Ellenőrzési Önálló Osztály	Fejezeti ellenőrzés	Észrevételekre intézkedési terv készült
2.	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Nyilvántartási Osztálya	Heves Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Nyilvántartási Osztálya	Illetményszámfejtő helyhez történő csatlakozás	Észrevételt nem tettek
3.	Bükki Nemzeti Park Igazgató	Belső ellenőr	Ütemterv szerint	Észrevételekre intézkedési terv készült
4.	Bükki Nemzeti Park Igazgató	könyvvizsgálás	Beszámoló ellenőrzés	Észrevételt nem tett
5.	Magyar Államkincstár	Magyar Államkincstár	Beruházás közbenső ellenőrzés (Felsőtárkány Széchenyi terv) Beruházások utóellenőrzése 3 alkalommal (Mátrai tájegység látogató központ, Hevesi Füvespuszták, Felsőtárkány Széchenyi terv)	Észrevételt nem tettek

Igazgatóságunk szakmai és pénzügyi gazdálkodásának ellenőrzésére külső könyvvizsgáló mellett 2005 - től főállású belső ellenőrt is alkalmaz, akik éves ütemterv alapján végzik ellenőrzési feladataikat. Feladataik ellátásához a Pénzügyi és Gazdasági Osztály nyújt segítséget. Évek óta folyamatosan auditáltatjuk a költségvetési beszámolókat független könyvvizsgálóval.

2006 - től központosított illetmény számfejtés valósul meg Igazgatóságunknál. Ez többlet terhet jelent a pénzügyi és gazdasági osztály területén, mert még nem elhatároltak a helyi, illetve központosított illetményszámfejtő hely feladatai.

I. 12. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

2005-ben elkészült informatikai rendszerünk kockázatelemzése. Ennek ajánlásai alapján elkezdtek a hiányosságok megszüntetését.

Elkészült a számítógépes hálózat egyik legfontosabb eleme a szerverszoba. A kivitelezés az informatikai ajánlások és szabványok figyelembevételével történt. Ennek megfelelően beépítésre került egy légkondicionáló berendezés, amely az állandó üzemi hőmérsékletet biztosítja. A szobában elhelyezett szünetmentes tápegységek a feszültségingadozástól illetve a nagymértékű túláramtól is védik a számítástechnikai berendezéseket. Ide került elhelyezésre a helyi és a minisztériumi hálózat közötti kapcsolatot biztosító modem, illetve router. A szerverszoba kulccsal zárható, oda csak az arra jogosult személyek mehetnek be.

A helyi hálózat fejlesztésének keretében az épület kábelezése átvizsgálásra került, a hibás végpontok, vezetékek cseréje megtörtént. A szerverszoba és az új épületrész között optikai kábel került beépítésre.

A régi hubok switchek helyett gigabites switcheket építettünk be, melyek várhatóan képesek kiszolgálni a térinformatikai igényeket is.

Elkészült az Igazgatóság internetes weboldala. A régi oldalt megszüntettük, illetve a régi hivatkozásokat erre az új oldalra irányítottuk. Így a látogatók mindig ugyan azt a felületet látják bármelyik weboldalról kezdik a böngészést. Az új oldal címe: bnp.kvvm.hu.

A régi számítógépek felújítása, cseréje folyamatosan zajlott. Pályázati pénzből sikerült beszerezni 7 darab személyi számítógépet, 9 darab notebookot, 1 darab szervert. Minden újonnan vásárolt számítógépre jogtiszta operációs rendszer és office programcsomag lett telepítve.

II. Fontosabb célkitűzések a 2006. évre

Alábbiakban Igazgatóságunk általánosságban megfogalmazható kötelező feladatait (pl. őrszolgálat ellátása, hatósági, szakhatósági feladatok végzése, zoológiai-botanikai alapadatgyűjtés, fészekkataszter, vagyonkezelői jog megszerzése, stb.) nem ismertetjük, hanem a konkrét, a tárgyévire meghatározóan jellemző nagyobb feladatkörökre koncentrálnunk. A feladatok tervezésénél optimális anyagi kondíciókat tételeztünk fel; a források korlátozottsága miatt valószínűleg így a tervezett feladatok csak forrásarányos részét tudjuk megvalósítani.

A tervezett feladatok anyagi háttere biztosítása érdekében gesztorként két INTERREG IIIA, pályázat benyújtását tervezzük 2006-ben.

II.1. Kezelési tervek, védetté nyilvánítás

2006-ban tervezett tevékenységek:

- *Tardi-legelő Természetvédelmi Terület – tárcaközi egyeztetés*
- *Abaujkéri Aranyos-völgy Természetvédelmi Terület – külön egyeztetések lefolytatása, felterjesztés védetté nyilvánításra*
- *Márkházapusztai Fás Legelő Természetvédelmi Terület – csereterületek egyeztetése*
- *Tállyai Patócs-hegy Természetvédelmi Terület kezelési tervének kiegészítése, egyeztetése*
- *Erdőtelki Égerláp Természetvédelmi Terület kezelési tervének átdolgozása a felmerült birtokügyi problémák miatt*
- *Erdőtelki Arborétum Természetvédelmi Terület kezelési tervének átdolgozása a felmerült birtokügyi problémák miatt.*
- *Megyerhegyi tengerszem Természetvédelmi Terület kezelési tervének javítása a Természetvédelmi Hivatal instrukciói szerint, felterjesztés jogszabályi kihirdetésre*
- *Etesi Fás Legelő Természetvédelmi Terület – kezelési terv véleményeztetése (Természetvédelmi Hivatal), egyeztető tárgyalás*
- *Bükk Nemzeti Park Bél-kői bővítés "B" és „C” fejezet elkészítése*
- *Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet bővítése, II. ütem kezelési terv „B” és „C” fejezetének elkészítése, egyeztető tárgyalás előkészítése*
- *Mátrai Tájvédelmi Körzet bővítése I. ütem – egyeztető tárgyalás előkészítése*
- *Zempléni Tájvédelmi Körzet kezelési tervének felülvizsgálata, 2007-es egyeztetésre előkészítése*
- *Bükk Nemzeti Park kezelési terv 2005-re vonatkozó feladatainak végzése (erdőtervezések 2006. évi feladatai, rétek kezelési terveinek folytatása - második harmad elkészítése, turisztikai fejezetek elkészítése, bemutatási, interpretációs stratégia kialakítása, zónabeosztás kidolgozása).*
- *Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet kezelési tervének korrekciója*

Nemzetközi védelem

- *A Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet vizes élőhelyeinek a Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozó területté való felterjesztésének előkészítése*

II.2. Kutatás, alapállapot-felmérés, monitoring

Kutatás, alapállapot-felmérések:

2006. évi terveink:

- Extenzív művelésű gyümölcsösök feltérképezésének folytatása, a természeti, genetikai, tájökológiai, gazdálkodás- és kultúrtörténeti értékek felmérésének folytatása, egyes gyümölcsösökre hasznosítási programok kidolgozása.
- A bükk rétek, tisztások kezelési tervének összeállítása.
- Az idén is végrehajtásra kerül a sas és tűzokszinkron
- tűzok védelmi LIFE program keretein belül zajló kutatások
- kék vércse védelmi LIFE-ban program keretein belül zajló kutatások

Elkezdjük a ragadozómadár fészkek kataszterezését, a szalakóta költőládák adatainak rögzítésének folytatását, a vércse-fajok számára kihelyezett mesterséges fészkek adatainak utólagos felvételét, a többi fajvédelmi program kapcsán keletkezett adatok adatbázisának kidolgozását. Az adatbázisokat térinformatikai programhoz rendeljük ezáltal a pontos nyilvántartás mellett a számonkérés feladata is egyértelműbb és könnyebb lesz. E mellett elvégeztük a fokozottan védett és telepesen költő, valamint természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű madárfajok állományainak felmérését, a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet rovarfaunájának kutatását, védett és egyéb jelentős növényfajok előfordulásainak felmérését a Cserhátban, illetve a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet védett futóbogarai felmérését. Alföldi területeinken idén is végrehajtásra kerül a sas és tűzokszinkron.

Földtani és táji értékeink felmérése érdekében az alábbi tevékenységeket tervezzük:

- Közhiteles nyilvántartások készítésének folytatása: véglegesíteni kell a kunhalom- és földvárkatasztert, folytatni kell a barlangok közhiteles nyilvántartásának keretében a barlangok térképezését és természeti állapotfelmérését, folytatni kell a források közhiteles nyilvántartásának készítését, a források felmérését.
- Szükséges lenne a védett területek földtudományi értékkataszterének elkészítésének megkezdése.
- El kell kezdeni a védett területeken kívül eső földtani alapszelvények védetté nyilvánításának előkészítését.
- El kell kezdeni a kunhalmok és földvárak védetté nyilvánításának előkészítését.
- Ugyancsak meg kell kezdeni a forrástérsegek és forrásmészkö képződmények, kisvízfolyások állapotfelmérését, és folyamatos vizsgálatát az ökológiai vízszükséglet meghatározása érdekében.

Phare CBC program keretében az alábbi kutatásokat tervezzük az *Ipoly-völgyén, a Hangony-völgyben, a Milic-csoportban és a Bodrog-ártéren: élőhelytérkép elkészítése, védett és indikátor növényfajok térképezése, vízi makrogerinctelen fauna kutatása, szárazföldi gerinctelenek:*

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

lepkefauna, talajlakó gerinctelenek felmérése, kétéltű és hullófauna kutatása, madárfauna felmérése, kisméltfauna felmérése.

Monitoring:

Az NBmR keretén belül az alábbi növényfajok kerülnek monitorozásra 2006-ban:

Matteuccia struthiopteris, *Aster sedifolius*, *Campanula latifolia*, *Daphne mezereum*, *Dianthus plumarius ssp. praecox*, *Gentiana pneumonanthe*, *Himantoglossum caprinum*, *Iris sibirica*, *Lindernia procumbens*, *Menyanthes trifoliata*, *Ophrys insectifera*, *Phlomis tuberosa*, *Pulsatilla pratensis ssp. nigricans*, *Traunsteinera globosa*, *Vaccinium oxycoccos*

Növénytársulások:

Caricetum elatae, *Caricetum acutiformis*, *Festucetum pallentis*, *Salvio-Festucetum*, *Quercetum petraeae-cerris*, *Corno-Quercetum*, *Phyllitidi-Aceretum*, *Melittio-Fagetum*

Élőhelyterképezés:

Tokaj, Domaháza, Kelet-Cserhát

Gerinctelen és gerinces állatfajok:

Egyenesszárnyúak, lepkék, szitakötők, kétéltűek, hullók, pelék, denevérek, ürge

Feladatunk lesz az NBmR Országos Nappali Lepke Monitorozás program országos koordinációja

2006-ban is folytatjuk az Agrár-Környezetvédelmi Program biotikai monitoringját a Hevesi-síkon.

Fajvédelmi programokat támogató monitoring tevékenység többek között az alábbi gerinctelen taxonokra lenne szükséges: hangyaboglárka-fajok (*Maculinea* spp.), fóti (zefir) boglárka (*Plebejus sephirus*), gólyaorrboglárka (*Aricia eumedon*), bükki szerecsenboglárka (*Aricia artaxerxes issekutzi*), nagy szikibagoly (*Gortina boreli*), Ankeraraszoló (*Erannis ankeraria*), tavaszi magyar-fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*), magyar szitkár (*Chamaesphecia hungarica*), mocsári szitkár (*Chamaesphecia palustris*).

Fajvédelmi programokat támogató gerinceszoologiai monitoring – jellegű programok szervezésében és kivitelezésében is közreműködünk többek-között az alábbi taxonoknál: alpesi göte (*Triturus alpestris*), gyepi béka (*Rana temporaria*), sárgahasú unka (*Bombina variegata*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kékvércse (*Falco vespertinus*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), kerecsensólyom (*Falco cherrug*), vándorsólyom (*Falco peregrinus*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*), békászó sas (*Aquila pomarina*), parlagi sas (*Aquila heliaca*), feketególya (*Ciconia nigra*), fehérgólya (*Ciconia ciconia*), uhu (*Bubo bubo*), csíkosegér (*Sicista subtilis*), denevér-fajok (*Chiroptera* spp.)

II.3. Élőhely-kezelés, fenntartás

Kiemelt feladat a saját vagyongazdálkodásban lévő hegylábi fáslegelők és legelők rekonstrukciója, a legeltetésre való előkészítése. A cél a legelők bérbeadása olyan – elsősorban helyi – gazdáknak, akik a természetvédelmi követelményrendszert elfogadva őshonos

háziállatfajtákkal – lehetőleg magyar szürkemarhával – végzik az extenzív legeltetést. A cserépfalui legelőerdő 100 ha-ját magyar szürkemarhákkal legeltető vállalkozónak adtuk ki, ahol a legeltetés 2005. június elejétől indult el. A tardi, rehabilitált gyepeket birkákkal legeltető vállalkozó vette bérbe. Itt is jobb lenne a marhás legeltetés, de egyelőre ezt még nem sikerült megoldani.

A legeltetési gazdálkodási rendszerbe be kell vonni azokat a gyepeket is (erdei tisztások, hegyi rétek), ahol a nemzeti park élőhelyrekonstrukciós munkákat, kezeléseket (kaszálás) végzett és jelenleg megfelelő minőségű szénafüveket biztosíthatnak a hegylábi állatállományok számára. A legelő- és rétgazdálkodás a természetszerűbb erdőgazdálkodás feltételeinek elősegítésének (pl. lovas közelítés széles körű alkalmazása) egyik alapja, ösztönzője lehetne. Ennek érdekében 2005-től kezdve tárgyalunk az Állami Ménesgazdasággal, a már általunk elkészített legeltetési-kaszálási kombinált réthasznosítás érdekében.

II.4. Élőhely-rehabilitáció, rekonstrukció

2006-ben folytatjuk eddig megkezdett rekonstrukciós programjainkat, illetve további rekonstrukciós programok előkészítését végezzük.

- Vizes élőhely rehabilitációs területek vízellátásának biztosítása a Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet területén (Pély-Ludas II. ütem, Tarnaszentmiklós, Pély)
- Alföldi területek fásítási programja (Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet szántói)
- Borsodi Mezőség vizes élőhely rehabilitáció üzemelési szabályzatának korrekciója
- Kiseb vizes élőhelyek rehabilitációja a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság területén
- Ártéri kaszálórétek rekonstrukciójának folytatása (gyalogakác visszaszorítás, rekettye fűz bozót megszüntetése)
- Fás legelők rekonstrukció projekt folytatása a Bükki Nemzeti Park, a Mátrai Tájvédelmi Körzet
- Hegyi rét rekonstrukciós program folytatása (Bükki Nemzeti Park, Zempléni Tájvédelmi Körzet, Mátrai Tájvédelmi Körzet)
- Alföldi gyepek rekonstrukciójának folytatása (gyalogakác visszaszorítás: Dél-Borsod, Bodrogszeg, ezüstfa és bálványfa visszaszorítás: Dél-Heves)
- Lepelkötések a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területén a nyílt vizű élőhelyek növelése céljából.

Előkészítés alatt álló programok: Hevesi Fűves Puszták Tájvédelmi Körzet vizes rekonstrukció, III. ütem, kesznyéteni halivató rendszer tervezése, Borsodi Mezőség vizes rekonstrukció folytatása, bodrogszegi vizes rekonstrukciós program.

II.5. Területi védettségtől független fajvédelmi beavatkozások

Nagyságrendben a legjelentősebb tételt a fokozottan védett madárfajok védelmi programjának kivitelezése, ezen belül is a *túzok program* jelentette. E faj Heves-Borsodi állományának megőrzésére fajvédelmi terv készült melynek végrehajtása kiemelt feladat.

Kiemelt célfajok és egyéb taxonok: *alpesi götte (Triturus alpestris)*, *túzok (Otis tarda)*, *parlagi sas (Aquila heliaca)*, *kerecsensólyom (Falco cherrug)*, *vándorsólyom (Falco peregrinus)*, *kék vércse (Falco vespertinus)*, *békászó sas (Aquila pomarina)*, *kígyászölyv (Circeatus gallicus)*, *szalakóta (Coracias garrulus)*, *ugartyúk (Burchinus oediconemus)*, *bagoly-fajok (Strigiformes)*, *denevér-fajok (Chiroptera)*, *farkas (Canis lupus)*, *hiúz (Lynx lynx)*, *csíkosegér (Sicista subtilis)*, *halványfoltú küllő (Gobio albipinnatus)*, *nyúl-domolykó (Leuciscus leuciscus)* visszatelepítési program és még számos taxon felmérése, védelme.

A veszélyeztetett nappali lepke fajok védelme elsősorban az élőhelykezelési programokon keresztül valósul meg.

II.6. Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Programban való részvétel

A 2006. évben a jelenleginél kidolgozottabb rendszer részeként kíván Igazgatóságunk közreműködni. Vonatkozik ez elsősorban az Érzékeny Természeti Területen gazdálkodók ellenőrzésének szervezettségére. Az elmúlt év során a pályázati eredmények kiértékelésének elhúzódása miatt a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által szervezett ellenőrzések (a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai itt társellenőrként vettek részt) szeptember-október hónapokra estek, a betakarítási munkálatok a területek nagyobb hányadán befejeződtek, illetve ekkor folytak, tehát az ellenőrzendő szempontok egyedüli támpontjául az akkor még hiányos, a gazdák által vezetett Gazdálkodási naplók valamint Permetezési naplók szolgáltak.

Reményeink szerint a jövőben a gazdálkodási év során folyamatos lesz az ellenőrzés, amely ki fog terjedni az egész gazdálkodási időszakra.

2006-ban az Érzékeny Természeti Területen gazdálkodók felé tájékoztatót kívánunk küldeni, amely a programmal kapcsolatos lehetőségekre, az Igazgatóság felé való kötelezettségek betartására hívja fel a figyelmet. Szándékaink szerint a tájékoztatást személyesen, fórumok útján is megvalósítjuk a következő időszakban. Célunk egy, az Érzékeny Természeti Területekkel kapcsolatos kérdőív eljuttatása a gazdálkodókhoz, amelyet kiértékelve meghatározhatjuk a jövőbeli tájékoztatás stratégiáját.

Két további, az illetékességi területünkre eső Érzékeny Természeti Terület mintaterületté emelése 2005. év során forráshiány miatt megrekedt, annak ellenére, hogy a Taktaköz ÉTT-re elkészült a megvalósíthatósági tanulmány. 2006. évben az Igazgatóságunkkal együttműködő civil szervezetek bevonásával kívánjuk elképzeléseinket megvalósítani a Bükkalja ÉTT és a Taktaköz ÉTT kapcsán.

II.7. Oktatás, bemutatás, PR

Főbb terveink a 2006. évre:

Propaganda (PR), Kommunikációs projekt 2006-2008

(Magyarország – Szlovákia – Ukrajna Szomszédsgái Program 2004-2006 INTERREG III A -
Közösségi Kezdeményezés .2 intézkedés 4. komponens –nyertes pályázat(131 millió Ft)

A projekt rövid távú célja különböző marketing anyagok készítése, a már meglévő honlap tartalomfejlesztése turisztikai térképekkel, iskolák számára oktató csomagok készítése, előadások tartása, mely lehetővé teszi a táj természetvédelmi, táj és kultúrtörténeti szempontból fontos értékeinek bemutatását. Erre egyrészt azért van szükség, mert a növekvő idegenforgalom mindenképpen megköveteli az ideérkezők tájékoztatását, más oldalról pedig a megnövekedett kínálati színvonal újabb célcsoportok elérését teszi lehetővé. A tervezett kiadványokkal, kiállításokkal a Nemzeti Park fel tudja hívni az ideérkező turisták figyelmét a térség táji, természeti, és kultúrtörténeti értékeire, megfelelően a *Barátságos természetvédelem* koncepciójának.

A projekt hosszú távú célja pedig az, hogy elősegítse a kistérségi lakosság, a hazai és a külföldi turisták természetbarát gondolkodását, valamint a környezeti nevelési-oktatási tevékenységgel felnövekvő generáció számára biztosítja a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítását .

A projekt keretében megvalósításra tervezett programelemek, tevékenységek:

A – Információ nyújtás, ismeretterjesztés, tájékoztatás

Újság, periodika

Negyedévente megjelenő, a határmenti régiók nyilvánosságát tájékoztató, a működési területek természetvédelmi helyzetét (a természetvédelem szervezeti és működési jellegét, a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervet, a védett természeti területek hálózatát, az élőhelyvédelmi irányelveket, a NATURA 2000-területeket, a nemzeti ökológiai hálózatot, a természetvédelmi kezelési terveket, a gyakorlati természetvédelmet stb.), a régió természeti értékeit, az aktuális "zöld eseményeket" bemutató negyedéves periodika kivitelezése és ingyenes terjesztése (két éven át) az Észak-magyarországi régióban (Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben az ANPI bevonásával). 20 000 példányban; megjelenés 8 alkalommal.

Kiadványok (könyv, leporelló, tájékoztatófüzet)

Kétnyelvű (szlovák-magyar, tükörfordítás, plusz angol összefoglaló) monográfia kiadása (szerkesztés, szerzői díjak, fordítás, illusztráció, nyomdai előkészítés és kivitelezés) a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet és a Cérova vrchovina Tájvédelmi körzetről

Monográfia (szlovák és angol összefoglalóval) (szerkesztés, szerzői díjak, fordítás, illusztráció, nyomdai előkészítés és kivitelezés) a Zempléni Tájvédelmi Körzetről.

Tájvédelmi körzeteket bemutató kiadványok (szerkesztés, szerzői díjak, fordítás, illusztráció, nyomdai előkészítés és nyomdai kivitelezés – 8 tájvédelmi körzet, 1 természetvédelmi területeket összefoglalóan bemutató és 1 természetvédelmi terület (Szomolyai Kaptárkövek TT), összesen 11 kiadvány.

Szóróanyagok a működési területen lévő természetvédelmi területekről (18 db), a NATURA 2000 területekről, védett, fokozottan védett természeti értékekről, ex lege értékekről, a NPI

Jelentés a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság 2005. évi tevékenységéről

alapfeladatairól, a gyakorlati természetvédelemről, a védett természeti területek látogatási szabályairól – szerkesztés, nyomdai előkészítés, nyomdai kivitelezés.

Kiállítások

Mobil (hordozható) kiállítás tablónak (2 x 20 db) elkészítése a határmenti régió természeti értékeiről, védett természeti területeiről, a régióban elhelyezkedő NATURA 2000-es területekről, a gyakorlati természetvédelemről

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontot és az abban elhelyezett „A Bükk természeti képe” című kiállítás kiállítását bemutató (kiállításvezető) füzet – szerkesztés, fordítás, illusztráció, nyomdai előkészítés és nyomdai kivitelezés.

Film

Közös film forgatása, vágása (szlovák és magyar változatban, 30 perc körüli) a gyakorlati természetvédelemről, a természetvédelmi kezeléssel, a természeti értékek őrzéséről, védelméről (forgatókönyv írás, szakértői díj, technikai személyzet, technikai eszközök bérleti díja forgatáshoz, stúdió utómunkálatok, zene, narráció, fordítás, sokszorosítás).

B – Kommunikáció a helyi lakossággal

Web lap készítése

a nyilvánossággal kommunikáló, a határregió természetvédelmi helyzetét (a természetvédelem szervezeti és működési jellegét, a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervet, a védett természeti területek hálózatát, az élőhelyvédelmi irányelveket, a NATURA 2000-területeket, a nemzeti ökológiai hálózatot, a természetvédelmi kezelési terveket, a gyakorlati természetvédelmet stb.), a régió természeti értékeit, az aktuális "zöld eseményeket" bemutató, tanácsadó, szolgáltató internetes felület.

Prezentációk (PPT, interaktív CD) elkészítése

A konferenciák, workshop-ok, oktatási, környezeti nevelési programok segédanyagaként magyar és szlovák nyelven összeállítás, fordítás.

Konferenciák, workshop szervezése

Előadások, munkamegbeszélések az aktuális természetvédelmi programokról, problémákról (a természetvédelem szervezeti és működési jellegéről, a Nemzeti Természetvédelmi Alapterről, a védett természeti területek hálózatáról, az élőhelyvédelmi irányelvekről, a NATURA 2000-területekről, a nemzeti ökológiai hálózatról, a természetvédelmi kezelési tervekről stb.) az érdekelt szervezetek, csoportok és a helyi lakosság részére.

C – Környezeti nevelés

1. Tanári kézikönyv, foglalkoztató kiadványok

A Zempléni Tájvédelmi Körzet (Telkibánya) erdei iskolai programjainak megszervezéséhez (szerkesztés, szerzői díjak, fordítás, illusztráció, nyomdai előkészítés és nyomdai kivitelezés.

Foglalkoztató kiadványok (munkafüzetek) készítése három helyszínrre: Zempléni TK (Telkibánya), Nógrádi tájegység (Karancs-Medves TK), Bükki Nemzeti Park (Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpont - Felsőtárkány)

Tanösvényismertető füzetek (A Bükki Nemzeti Park tanösvényei – 1. Felsőtárkányi tanösvények, A Bükki Nemzeti Park tanösvényei – 2. Rejtekai tanösvények) javított újrakiadása.

II. 8. Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság információs rendszerének kiépítése, fejlesztése, folyamatos karbantartása alapvető fontosságú az intézmény működése érdekében. Az információ csere nagyrészt elektronikus úton történik. Éppen ezért mind az Igazgatóságon belüli, mind a tájegységeknél működő rendszert fejleszteni kell. Az elkészült IT kockázatelemzés ajánlásai alapján tervezzük hiányosságaink felszámolását.

A fejlesztések többek között az alábbi eszközök, rendszerek beszerzését, beüzemelését és működtetését kívánja meg:

- a file szerver rendelkezésre állásának biztosítása, szünetmentes áramforrások, túlfeszültség védő berendezések beüzemelése
- tűzfal üzemeltetése
- LAN hálózat korszerűsítése, aktív, passzív hálózati eszközök üzembiztonságának növelése, egyes eszközök cseréje, a router és a modem, illetve a béreltvonali végpont áthelyezése a szerver szobába
- a minisztérium és az igazgatóság közötti adatátviteli sebesség növelése
- a tájegységek részére a belső LAN hálózat elérésének biztosítása, ezáltal a napi információcserébe történő aktív bevonása
- a természetvédelmi örök ellátása számítógéppel, és az interneten keresztül történő adat és információcsere biztosítása számukra
- weblap folyamatos frissítése
- intranet kialakítása, arra épülő rendszerfüggetlen, információs központ létrehozása (web szerver üzemeltetése)
- florisztikai és faunisztikai adatlapok feldolgozása, adatbázisba szervezésének folytatása (adatbázis szerver üzemeltetése)
- digitális térképek kezelése, a begyűjtött adatok térinformatikai ábrázolása, a TIR bevezetésének technikai előkészítése, mely részben már teljesült (térkép szerver üzemeltetése)